

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

ሒያውቲ አፍዓ~ዶ

ወይለ' ለ~ መንፈሳ~ዊ አፍዓ ~ ዶህ ሚስቲያት

(ታማና ሲ~ሊህ አራሐ'ህ ካብ ተም ኪን ሚስሲሊ ፋሮ)

Copyright ANGP

COPYRIGHT

ISBN 978 - 1 - 920322 - 51 - 9

E-MAIL: info@angp.co.za

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(A Gospel Literature Mission financed by donations)

(Reg. No. 1961/001798/08)

ሒያውቲ አፍዓ-ጾ

ወይለ' ለ- መንፈሳ-ዊ አፍዓ-ጾህ ሚስቲያት

(ታማና ሲ-ሊህ አራሐ'ህ ካብ ተም ኪን ሚስሲሊ. ፋሮ)

አውሮጳባባት ማሪህ ሎዩ'ህ 1732 አጸጸ'ህ ፈረንሳይ ባ-ጾል ዮምሶኖ-ጾወም ኪን ታይ ኪታብ፣ 1929 የይ.አር. ጊስወንድ አክ ያን ቃይሲህ አራሐ'ህ፣ አፍሪካል ወንጌል ያስባኩ-ና' ሚድጋ' አካ'ህ ያምዐም ኪን ዓይናህ ኣጋ-ጊተህ ዮምሶኖ-ጾወህ ካብዮ። ታማርከ'ኩ "ወንጌል ኡምማን ሒያዋ'ህ ታሒት-ቲመም" ("All nations Gospel Publishers") አክያን ዲሪይዩቲ'ህ አራሐ'ህ 250 ኮ ኣጋና'ል ያክከም ኪን ማሪህ አፋ'ህ/ቃንቃህ/ ያምታርጋሞ' ጸ-ዐ። ካ-ዲት ዋክተ'ህ ታማይ ያሒት-ቲመም ኪን ዲሪይዩት ታይ ኪታብ ወንጌል ያይማሃሮ' አል ያስጊልጊለም ኪን 127 ባ-ጾቲይያል ሓሊሳ'ክ ገይቲማ። ኪና'ም ሂጽጸ'ህ ኢሲ-ሲ ዓይናህ አፋ'ህ ዋንሲትታም ኪን ሒያው ያክኮይ ኢሲ-ሲ ሃይማ-ኖት ለም ኪን ሒያው ታይ ዒንጸ- ኪታባ'ህ አካ'ህ አምሚርሪሒ'ክ ገይዩምታ። ታሃምኮ ታዲያሚ'ህ ቲይኒቢበም ኡምቢ'ህ ኪሪስቶስ ያ-ቡከም ኮ 586 ኢግጊዲይያ-ኮ ባሶህ ቢያ አበ-ና' ኪን ሂዝቂየል፣ "ዑሱብ አፍዓ-ጾ ሲና'ህ አሓዎ' ኪዮ፤ ዑሱብ መንፈስ ለ- ሲን አፍዓ-ጾድ ሃዎ' ኪዮ... ሒያው ለ- ዮህ ታክኩ-ና' ኪቲን፤ አኑ ለ- ፋጎ' ሲና'ህ አክኮ' ኪዮ" (ሂዝ. 36፥26-28) የህ ዋንሲቲመም ባሊ'ህ መንፈስቲ ኢጲጋ አድዳ-ኮ' ገ-ኒ'ሚህ አሳህ መዐ ፋጊህ ቃ-ል ሚና-ዳ'ማህ ያሓየም ኪን ናፋዕ ያ-ጸጎ-ና' ጸ-ዐን።

ሂዝ. 36፥26-28

ሒያውቲ አፍዓ ~ ዶ

መዐ ፋጊህ መቅደስ ወይለ' ሰ ~ ጣን ቢ ~ ሮ? (1ያሃ. 3፥4-10)

ታይ ኪታብ አይኒቢቢ'ክ ታነ ሃኒህ፥ ዩ ዓሳ ~ ቶይ አድዳል አክ ታነም ኢሰ' አል ታብለም ኪን ሚስቲያቲ'ህ ባሊ'ህ ኪና'ም ሰል። አረምታ' ወይለ' ለ ~ ኪሪስቲያንቶ'፥ ኪሪስቶሱ'ል አ ~ ሚነ ዋ ~ ቲያ' ወይለ' ለ ~ አሚ ~ ኒ'ይ ዩነም ኮ ዩክሒደ ቲያ' ተክከሚ'ህ ታይ ኪታቢ'ህ ሓቶ'ህ ኢሰ' መዐ ፋጊ አካ'ህ ኩ ያብለም ባሊ'ህ አብተህ አብለ ሊቶ። “ሒያውቲ ነፍ ያብለ፥ ያክኮይ ኢክካህ መዐ ፋጊ አፍዓ ~ ዶ ያብለ” (1ሳ ~ ሙ. 16፥7)። መዐ ፋጊ ያብለም ቶይ ሓቅቂ ኖይያ' ኪንኒ።

ሰ ~ ጣን ኡምቡካ ዲራቢ'ህ አብባ ኪንኒ። ላበ ~ ቶ ~ ከ' ሳይዮ የምሰሐ ~ ሐተ አራሐል በም ዒሎህ ያህ ኢፊ ማላ ~ ኪያይቶ'ህ ያምሚግጊደህ ካብ ያም ኪን ዲተት ረ ~ ዳንቶ' ~ ከ ~ ታይ አድዶ ~ ኒያህ ማድዳራ' ኪንኒ። ባሶ ባሊ'ህ ካ ~ ዲት ዳባና'ህ ለ ኪሪስቶስ ሃዋ ~ ሪያታ'ህ/ፋርንቲ'ቲህ/ ታምሚግጊደህ ታብቡዳደህ ታሚ ~ ተ ማንን ዲራብቲ ሃዋ ~ ሪት/ፋርንቲ'ት/ ገይዩምታ። ሰ ~ ጣን ለ ~ ኢፊ ማላ ~ ኪያይቶ'ህ ያምሚግጊደህ ቢሶ' ያይበደ ~ ደለህ ኪና'ም ሂጽጸ'ህ ታሃ'ም ታይሱሐትቲተም ማኪ(2በጥ. 11፥13-14)። ታይ አድዶ ~ ኒያህ ማድዳራ' ኪን ሰ ~ ጣን ሒያው ዲተድ ማሪሳም ሂጽጸ'ህ መዐ ፋጊ ተን ኪሒና'ም ወይለ' ለ ~ ኪሪስቶስ ተና ያይዳሐኖ/ዳምበ' ~ ኮ ኡሩሶ/ ራብ'ም ዩብሊ ~ ኒህ ካሶ ~ ና' ማ ጺ ~ ዓን(2ቆሮ. 4፥4)። ዳምበ'/ሐ ~ ጢያት/ ለም ከ ~ አ ~ ሚነ ዋይታ ሒያው መንፈሲ'ህ ራብተም ኪና'ም ሂጽጸ'ህ መዐ ፋጊሂ'ም አክ የ ~ ኒ'ሚህ ዳዓባህ ኢንቲ ማሎ'ሊ ኪኖን። ታይ አድዶ ~ ኒያሂ'ሚህ ለ ~ ዩምጊዝዚዬ ~ ኒህ ኪኖን(አፊያ.2፥1-2)። ኡሊ ዓይናህ ኢንቲ አካ'ህ ፋክኪትተህ ቶይ አል አዲ ~ 'ይ ያኒ ~ ኒ'ም ኪን ሊይዩት አራሕ ዩብሊ ~ ኒህ ማ ~ ጺ'ገይ ኪ ኡምማን ጉ ~ ሊት ሊይዩህ ኡ ~ ላ'ል አዲ ~ 'ይ ያኒን። “ዳምበ/ሐ ~ ጢያት/ አበህ ማ ~ ጺ'ገ” ያም ኪን ሒያውቲ ኢሰ ያይተ ~ ለለ። “አማይ ጉል ዲያሎስ ሲራሕ ያይፋራሶ' ዒሎህ

መዐ ፋጊህ ባጺ የመ~ተ” (1ያሃ.3፥8)። “አማይ ጉል መዐ ፋጊህ ኢምጊዝዚያ፤ ዲያብሎስ ለ~ አምቆ~ማ፤ ሲን ኮ ለ~ ኩደ ለ፤ መዐ ፋጊድ ካብ አጸሐ፤ ሲን ሉላ~'ል ለ~ ካብ ኢይየ ለ” (ያይቆ'ብ 4፥7-8)።

ታይ ኪታብ አይኒቢቢ'ህ ከ~ አድዳል አክ ታነም ኪን ሲ~ሊ'ት ታብለ ጉል ኢሲ አፍዓ~ዶ ታብሎ' ዲ~ዐ ሊቶ። ያሚርሚረም ኪን መዐ ፋጊህ አፊ ኩ አፍዓ~ዶ አይናህ ኢግጊዳ'ም ኩ ያይባልላም'ክ አካ'ህ ኢይፊቂድ። ዳምበ'/ሐ~ጢያት/ ሊቶም ኢሚና'ይ ጋራይ ኢክካህ ዳምበ'/ሐ~ጢያት/ ማ~ቢንኒዮ ሚን፤ መዐ ፋጊህ ቃ~ል ታሃም ያምሚስኪረህ ኪንኒ'ክ፡- “ዳምበ'/ሐ~ጢያት/ ማ ሊኖ ነም ኮ ኒን' ናይሰሐ~ሐተ፤ ሐቅቂ ለ~ ኖይያ'ድ ሚያን። ኒንኒ ዳምበ'/ሐ~ጢያት/ ኒንኒስሲሐም'ኮ ኒ ዳምበ'/ሐጢያት/ ቢሒልላ' ኖህ ዮውዋ፤ አብነም ኪን ዓማፀ'~ኮ ኡምቢ'ህ ለ~ ኒ ያይሳይታኖ' ዩምኢምሚን ቲያ' ኪንኒ። ካ~ ባጻ' ኪን ኢይየ~ሱስ ኪሪስቶ'ሲህ ቢ~ሊ ኡምቡካ ዳምበ'~ኮ/ሐ~ጢያት/ ያይሱይቱነህ ኪንኒ ጉል” (1ያሃ.1፥7-10)።

ሰ~ጣና'ህ ወይለ' ለ~ መዐ ፋጊህ ቲምግጊዝዚየህ ታኒቶ፤ ዳምቢ/ሐጢያት/ ባ~ሪያይቶ' ወይለ' ለ~ መዐ ፋጊ' ያስጊልጊለ ቲያ' ኪቶ። ዳምቢ/ሐ~ጢያት/ ሮ~ሐ' ኮክ ዋራ~ረምኮ ጎሮኑ'ህ መዐ ፋጊድ ደር ኢክካህ “ዳምበ'/ሐጢያት/ ማሊዮ” ሚን። ኡሱ'ክ ለ~ ዳምበ'/ሐ~ጢያት/ ለም ዳምበ'~ኮ ኡሩሶ' ዒሎህ፤ ኩ አሞል ረ~ደህ ያነም ኪን ሰ~ጣን ከ~ ዳምቢህ/ሐ~ጢያት/ ሐይላ' ያግዳሎ' ዒሎህ ታይ አድዶ~ኒያል የመ~ተም ኪን ኢይየ~ሱስ ኪሪስቶ'ሲህ አራሐ'ህ ናፃ' ኩ አይያ~ዐ ለ። ኡሱ'ክ ዳምበ'~ኮ ኒ ኡሩሳ ቲያ' ኪንኒ። ማስጠር ኡምቢ'ህ፤ ኮክ ዐልሲተም ኪን ሐሳብ ከ~ ሮ~ሐ ሲራሕ ያጺገም ኪን መዐ ፋጊህ ነፊ'ል ኪቶ ጉል ኢሰ' ያክኮይ ኢሲ ሲራሕ መዐ ፋጊ'~ኮ ሰ-ሰሶ' ማ ጺዕታ፤ “አይቲ ዩትኪለ ቲ~ ሚያ~ብበ'~? ኢንቲ ሲራሐ ቲ~ ሚያብለ'~?” [መዝ.(94)፥9]።

“መዐ ፉጊ ካ ~ ነፊል ሱይቱን አፍዓ ~ ዶ ለም ኪን ቲያ' ሲክ ኢሶ' ዒሎህ ካ ~ ኢንቲት ኡምቡካ ባ ~ ጸ ታብለ” (2ዋረ' 16፥9)።

“ካ ~ ኢንቲት ሒያው አራሐል ኪንኒ፥ ተን ታክኮ ኡምቢህ ለ ~ ያብለ። ዳምበ'/ሐ ~ ጢያት/ አብታም ካ ~ ኮ' አድ ሱዑትታም ኪን ዲተ ወይለ' ለ ~ ራቢ ዒላል ሚያነ” (ኢይዮብ 34፥21-22)።

“ያክኮይ ኢክካህ ኢይዮ ~ ሱሰ ሒያው ኡምቢህ አ ~ ጸጊ'ይ ዩነ፥ ሒያው ዳዓባህ ለ ~ ቲ ~ አካህ ያምማስካሮ' ካ ~ ጉርሱ ~ ሳይ ማና ~ 'ይ ኪ ተን አ ~ ሚኒ'ይ ማ ~ ና፥ አይሚህ ኢሰህ ሒያው አድዳድ ታነም አ ~ ጸጊ'ይ ዩነም ሂጽጸ'ህ ኪንኒ” (ያሃ.2፥24)

አማይ ጉል፥ “ካ ~ አባር አል ሐብን ቲ ~ ፥ ካ ~ ዳምቢ ለ ~ አካህ ዐልሲተ ቲ' ዓዋቲመ ቲያ' ኪንኒ። መዐ ፉጊ ካ ~ ባዳላ' አል ሎዮ ዋ ~ ም ኪን ቲ ~ ፥ ኢሲ መንፈሲ'ህ ለ አይማጋ ~ ጋ'ድ አ ~ ልለ ዋ ~ ም ኪን ሒያውቲ ዓዋቲመ ቲያ ኪንኒ” [መዝ.(32)፥1-2]።

ሲ ~ ለ'ህ ቶምሐውው ሚህሮ

አጽጻይታት ሲ ~ ለ'

አጽጻይታት ሲ ~ ለ'ል ታምቡልሉወም አድዶ ~ ኒያት ቲያ' ኪን ሒያውቲህ አፍዓ ~ ዶህ ማይባልላ ~ ኪንኒ። አ ~ ሚነ ዋ ~ ም ኪን ወይለ' ለ ~ መዐ ፉጎ' ~ ኮ የጸ ~ ጸህ ዳምበ'/ሐ ~ ጢያት/ አባ'ክ ጋሐንጋ ~ ሐ ሒያውቶ'ክ፥ ላብ ቲያ' ያክኮይ ሳይ ቲያ ማፅሓፍ ቁድዱሱ'ል ዳምበ'/ሐ ~ ጢያት/ ለ ቲያ' አክ ያ። ታህ ኢግጊድ አፍዓ ~ ዶ ለ ሒያውቲ ታይ አድዶ ~ ኒያህ ኡምነት ሓይላ'ህ ያምሚራሐ ቲያ' ኪናም ሂጽጸ'ህ፥ ኡማ መግገር ከ ሐሳብ ለ፤ መግገሪታም ከ ሃረር አድ ያም አክ ዮ ~ ኒም ኡምቢህ ሓይይታ ~ ቲ'ም ቡሳ ኪንኒ። ታይ ሲ ~ ለ መዐ ፉጊ አካህ ያብለም ኪን ኢንቲህ ሩምማ ~ ሂት ዳምበ'/ሐ ~ ጢያት/ ለም ኪን

አፍግ-ዶህ ማይባልላ ~ ኪንኒ። ኢንቴት አድ ዓስሶይተህ ታነርከ ያጸይየ/ያስከረ/ ቲያ' ኪና'ም ኒ ታይቡልሉው።

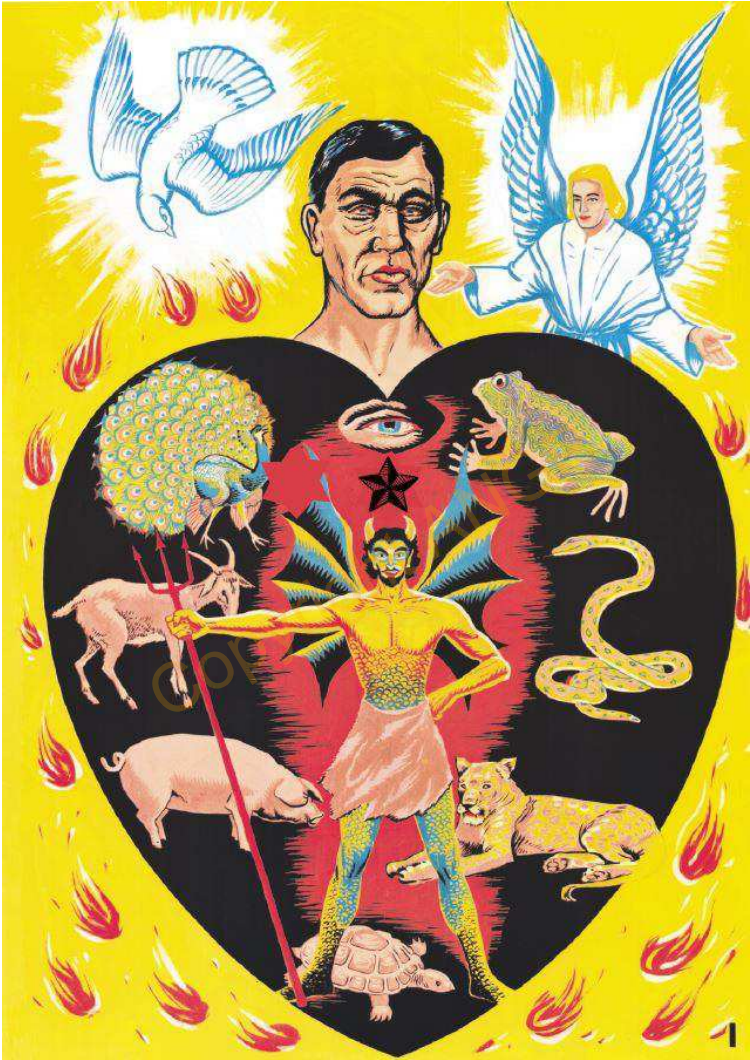
“ወዕናን ኢይያ'ህ ኪንኒ? ሓዛን ለ ~ ኢይያ'ህ ኪንኒ? ጸባ ኢይያ'ህ ኪንኒ? ደ ~ ሮ ኢይያ'ህ ኪንኒ? ኢንኪ ታካለ ማለህ ቢያኪታ ~ ና'ም ኢይያ'ህ ኪንኒ? ኢንቴት ዓስሶ'ስ ኢይያ'ህ ኪንኒ? ወይኒ መስ አ ~ ዑቢ'ክ ዓይያይታማ'ህ ማኪ' ~ ?... ወይኒ መሲ'ድ ቁሉሕ ሚን፤ ዓስሶዋ ጉል፤ በረልሊድ ለ ~ ዓጸ' ያምዐ ጉል፤ ጸዓ'ም አምዲ'ክ ዑሙተ' ~ ኮ አ ~ ባ ጉል ባሊ'ህ ማክካሊን። ላካ'ል ዓ ~ ሮራ ባሊ'ህ አርሪ ~ ማ፤ ዳታ ~ ላ' ባሊ'ህ ለ ~ ሒንዝ' ሒዋ'ድ ጸጺያ። ኩ ኢንቴት ዳልዋ አብታም ታይደለ ~ ለዐ፤ ኩ አፍዐ ~ ዶ ለ ~ ማኮ ዋንሲትታ” ያጽሐ መዐ ፉጊህ ቃ ~ ል። (ሚስሲላ' 23፥29-33)

ታይ ሲ ~ ለ'ል ፊልላ ~ ኮ' ጉባ'ል ኢሲ ~ ሲ ዓይናህ አልሉ ~ ላህ ተምመግገህ ታነ አፍግ ~ ዶ ታምቡልሉው። ታይ አልሉ ~ ላ ኒ ታይቡልሉውም ሒያውቲ አፍግ ~ ዶድ ያሕዲረም ኪን ኢሲ ~ ሲ ዓይናህ ዳምበ'/ሓ ~ ጤያት/ ኪንኒ። አይሚ'ህ ሒያውቲ አፍግ ~ ዶ ኡምቡካ ዳምበ' ~ ከ/ሓ ~ ጤያትከ/ ኡምነህ ቡ ~ ሉማ ኪን ጉል ኪንኒ። መዐ ፉጊ ቢያ አበ ~ ና' ኪን ኢርሚያ'ሲህ አራሓ'ህ ታህ የህ ዋንሲታ “አፍግ ~ ዶ ኡምማኒ'ምኮ ጎራሕቶ ~ ከ' ~ ኡማ ቲያ ኪንኒ። ኢይያይቲ ለ ~ ተ ~ ካሳ'?” (ኢ.ር.17፥9)

ኢይየ ~ ሱስ ኒ ማድዳሪ አፍግ ~ ዶት ዳዓባ'ህ ታህ ያህ ናህ ዓድዶ ~ ሳ “ቶይ ሒያውቲ አፍግ ~ ዶ ~ ኮ' ኡማ ሓሳብ ያውዐህ ኪንኒ ጉል ማሪን ሐ ~ ማ ጉራ ~ ና'ም፤ ጋርዓ፤ ጊድፎ፤ ዳልዋ፤ አዶ ~ ባ'፤ ኡምነ፤ ሲሕደ'፤ ሲይያ'ዕ፤ አይሲኖ'፤ ዋ ~ ቶ፤ አምናናብባ'፤ ዱ ~ ዲ ~ ና'፤ ታይ ኡምነ ኡምቢ'ህ አድዳ ~ ኮ' ኪንኒ ታሚተ ~ ም፤ ሒያው ለ ~ ሓራ ~ ሚስሳ።” (ማ ~ ራ. 7፥21-23)

1. ሉባክ

ሉባክ ቢሲ ለም ኪን ዲ ~ ባንሊ'ህ ጋዳ'ህ ቢሕ ሒያዋ'ህ ያክከ ቲያ' ኪንኒ። መዐ ጉል ፊጥረትኮ' ለ ~ ኡሱ'ክ ማናቢንነት ለ/ኢሰ'ል ናባ/ ቲያ' ኪንኒ።

1. ዳምበ በ 'ሐ~ጢያት/ ለ ሐያውቲህ አፍዓ~ዶ

አማይ ጉል ሐያውቲ አፍዓ ~ ዶድ ታነም ኪን ማናቢንነትከ' የይይህ ኢግጊዳም ማለ ~ ካ ኒ ያይባልላም' ጸ. ~ ዓ። ሉሲፊር አክ ያ ~ ና'ም ኪን ቶይ ዋክተ' ~ ኮ ቲያህ ባጽሳ' ለም ኪን ኢፊ ማላ ~ ኪያይቶ' ኪ ~ 'ይ ዩነ ቲ ~ ማናቢንነተኮ' ታዲያሚ'ህ ሊ ~ 'ይ ዩነም ኪን ኪብረ' ዋየም ከ ~ መዐ ፋጊህ ናዓብቶ ~ ሊ' / ዲያብሎስ / ለ ~ የክከም መዐ ፋጊህ ቃ ~ ል ኖክ ያ (ኢ.ሳ. 14፥9-17፣ ሂዘ.28፥12-17)። ማናቢንነት አክ ያሚ ~ ተም ሲዮል ካርሰ' ~ ኮ ኪን። ማንን አራሐ'ህ ለ ~ ዓድዶዋ። ኡሊ ~ ኡሊ ሐያው ለም ኪን ማ ~ ሊ'ህ ማንጋህ ታምናናብበ፤ ጋሮ ~ ጋሪ ለም ኪን ሚህሮህ፣ ጋሮ ~ ጋሪ ሐ ~ ላ ~ ሳም ኪን ኢሲ ሳርሳ'ራህ፣ አካ'ህ ሚሊታን ኡንጹ'ጽከ ሳያ ~ ቲህ ከ ~ ታማህ ኢግጊዳ'ማህ ሊክኪ'ዕ ቶይ ኢሳይያ'ሳል ቱምኩትቱቤህ ታነም ባሊ'ህ (ኢ.ሳ. 3፥16-24)፣ ጋሮ ~ ጋሪ ኢሲ አብቦብቲ ~ ከ' ናባ አብቦብቲህ ያምናናብበ፣ ጋሮ ~ ጋሪ አክ ዮ ~ ቦከም ኪን ኪሶህ፣ ሱግሳ'ህ፣ ለም ኪን ዲጊርሂ/አስቦርቲ'ህ/ ጸዲ'ህ ከ ~ ማንንሙህ ያምናናብበ። ቶይ ታህ ያም ኪን መዐ ፋጊህ ቃ ~ ል ማ ሑንሱ ~ ሱታን:- “መዐ ፋጊ ታምናናብበም ተን ያምቆ ~ መ፤ ኢሰ' ላት ኢስሳማ'ህ ለ ~ ፀግጋ አካ'ህ ያሐየ” (1በጥ.5፥5)።

“መዐ ፋጊ አምናናብባ' ~ ከ ፋሎ፣ ኡማ ገጽገ'ጽ ከ ~ ማኮ ለም ኪን አርራብ ኒዲባህ ኪን።” (ሚስሲላ' 8፥13)።

“ዓይኒ' ~ ኮ አምናናብቢ ያ ~ ኩመ፤ ራዳ' ~ ኮ ለ ~ ኖይያህ ኢግጊዳም ማለ ታ ~ ኩመ” (ሚስሲላ' 16፥18)።

2. ካረ'/ላሕ/:- ሐይይታት መግገር፣ ሐራ ~ መ' ~ ከ ~ ማሪን ሐ ~ ማህ ጎርኒ'ህ ማይባልላ ~ ኪን። ታይ ዳምቢ/ሐ ~ ጢያት/ ዓልላ'ህ ለ ~ ቶይ ባኪትቶት ዋክቲ'ቲህ ጋዳ'ህ አ ~ ሚ'ከ አዲ ~ 'ይ ያነም አብሊ'ክ ናነ። አማይ ጉል ለ ~ 2000 ኢግጊዲይያ ~ ኮ' ባሶል ማድዳሪ ኢይየ ~ ሱስ “ባኪትቶት ዋክቲ'ት ሶዶ'ም ከ ጎሞራ ባሊ'ህ ታክኮ' ኪን።” የህ ዋንሲተም ሩምማ ኪና'ም ና ~ ማኖ' ኒ ጸዕሲስሳ። ማሪን ሐ ~ ማህ ዋጊይዮ ~ ከ' ዒብዲህ ሳብባታ'ል ያክከም ኪን ዳምቢ/ሐ ~ ጢያት/ ሚና ~ ዳም ናብራ ዓይኒሳ'ክ አዲ ~ 'ይ ቡሳ ማኪ'ይ ኪ

ያንም ማከ-ኪተህ ከ አሚጽጺገ ዋ-ም ኪን አራሐ'ህ ኪሪስቶስ ታ-ሚንሚ'ህ ዲኪ'ድ/ዓረ'ድ/ ሳ- 'ህ አምቡልሉዊ'ይ ያነ። ታሃ'ሚህ አላህ ለ- አከካንናን ዲሪይዩ- ታድከ' ቲምሂርቲ በ- ታድ አፊድዲኒክ አዲ- 'ይ ያነ። ታሃ'ም ጋዳ'ህ አፊትተህ ቲልላይቶ' ሓታ'ይ ታነም ለ- ሲና- ማ/ፊልሙ/፣ ቲያተ'ር፣ ሓራ- ሚትተህ ታነም ኪን ካቱቢ'ት/ማፃ- ሒ'ፍ/ ከ- አኪ አሮ'ሕ ለ- ኪን። ታይ ዓይናህ ሒያው አፍዓ- ዶድ ሳ- 'ክ ማሪን ሐ- ማህ ጎሮንከ' ዒብደ' ሐ- ላ- ሰ ዋይታም አክኪ'ክ ተመ- ተ። መዐ ፉጊ ዳምበ'/ሓ- ጢያት/ ኪን፤ የህ ናክሩ- ረም ኪን ሲራሕ፣ ኢጽጋ- ከ' ናብነ/ምይሶ/ ባሊ'ህ ወይለ' ለ- አጊሪንና ባሊ'ህ ሎይዩ- ማ'ህ አምቡልሉዊ'ይ ታነ። ሚሊዮ- ናህ ሎይዩ- ማም ኪን ዒንጻ- ነይቲ ሲና- ማ- ከ'/ፊልሙ- ከ/ ሓራ- ሚትተህ ታነም ኪን ካቱቢ'ትኮ ገያም ኪን ኢጽጋህ ኢሲ ናብራ ያምራሐ' ያዲክኪንሚ'ህ ሳብባታ'ል ተን ባኪትቶ ማንን ናስሓ- ከ' ሓዛን፣ ሐ- ላ- ከ- ኡፉዩ ሐ- ዊንታ' ታክከ። ዓይኒትተ ናብራ ለም ኪን ሲና- ማ/ቲያተ'ር/ አብታ ሒያው ዒንጻ- ነይቲ አጊራ- ት ማይባልላ- ባሊ'ህ ተን አብሊ'ይ ያነ።

ጎይላ- ከ' ሱንኩህ ዲ- ካ ለ አ- ሚንናኒ'ም አብታሚ'ህ ማስካ- ሃሊ'ትከ' ማይሳባኪ'ት ኪን። ዮ- ሲዮፍ ለሚ'ህ ኢግጊድ ኢሲ ናብራህ ሱይታ- ነህ አጊ- ራ ኪን መዐ ፉጎ' ካታይታም(ፊጥ.39) ማይባልላ- ተክከህ ማምባልላዩንና። አይሮት ማ- ሓት ጉሪህ/ደቡብ/ አፍሪካል ገይዩ- ማ'ይ ቲነ አክ ያና'ም ኪን አውዋለት አረም ኪን ኪሶ ማሪን ሐ- ማ ዋጊያም ኪን ላብ ቲያ' ያክኮይ ሳይ ቲያ ገይተምኮ' አግዲፊ'ይ ቲነይያ ኢምሚሂረ/ኢሲልጢ/ ታም ኪን ታይ አዶህ ሚህሮ አካ'ህ ታሓዎ' - ከ- ባኪትቶት ፊርዲ ለልለዕ አል ታፍራዶ' ኡጉትቶ' ኪና'ም ካሶ- ና' አ- ዳ። መዐ ፉጊ ኖክ የም ለ- ሓ- ሚንናኒ'ም አባ'ክ ዋክተ' ማጺጺ- ና'፤ ታሃ'ም አምቆ- ማ'ይ ናክሩ- ራ' ኪን፤ “ዳልዋ- ኮ' ኩዳ'፤ ሒያውቲ አባም ኪን ዳምቢ/ሓ- ጢያት/ ኢሲ ሓዶይታ- ኮ' ኢሮህ ኪን፤ ያክኮይ ኢክካህ ዳልዋ አባ ቲ- ኢሲ ሓዶይታህ አሞል ኪን፤ ዳምበ'/ሓ- ጢያት/

አባም። ሊሞህ ጸ ~ ሚሚምተ ~ ኒህ ኪቲን ጉል ሲን ሓዶይታ ቶይ ሲን አድዳድ ማራም ኪን መዐ ፉጎ ~ ኮ ጋራይተን መንፈስ ቁድዱሲ'ህ መቅደስ ኪናም ከ ~ ሲንኒም ለ ~ ማ ኪቲ ~ ኒ'ም ማታ ~ ጺጊን ሆ ~ ? አማይ ጉል ሲንኒ ሓዶይታህ መዐ ፉጎ ኢስኪቢራ" (1ቆሮ.6፥18-19)። "ቲ ~ ሳርሪ'ህ ቶይ መዐ ፉጊህ መቅደስ ዒደምኮ' መዐ ፉጊ ካይያ' ካ ~ ዒዶ' ኪንኒ። መዐ ፉጊህ መቅደስ ዩምቁድዲስ ቲያ' ኪንኒ፤ ታይ መቅደስ ለ ~ ሲና' ኪንኒ" (1ቆሮ.3፥17)።

3. ሓሰማ፡-

ሓሰማ ዒቅቃ'ንኮ ኣጋና'ል በ ~ ታ ~ ና'ምከ ያ ~ ዑቢ ~ ኒ'ሚህ ማይባልላ ~ ኪንኒ። ሓሰማ ኢስኮክለ ኪን ኣልሉ ~ ላይቶ ኪንኒ። ነፊ'ድ ኣካ'ህ ሱግተም የ ~ ኒ'ም ኡምቢ'ህ ኢስኮክ ለም ያክኮይ ሱይቱናም ቲትታ'ድ ኣዶ ~ ባ'ህ ታገ ~ ፈፈህ በትታ። ታማ'ም ባለ'ህ ታይ ዳምበ'ህ/ሓ ~ ጢያታ'ህ/ ቲምጺብቢጸ ኣፍዓ ~ ዶ ዶርታማ'ህ ወይለ' ለ ~ ናክሩርታማ'ህ ኢንኪ'ም ማለ። ገዪንናኒም ኡምቢ'ህ ታንጸዎ' ጉርታ። በትቲምታም ከ ታሙዕዑባም ቡሳ ኣክከክካ'ህ ኡማ ሓሳብ፣ ኡማ ዋ ~ ኒ፣ ሓራ ~ ሚትተህ ታን ሲ ~ ሊ'ትከ ካቲቢ'ት ከ ~ ማንንም። ዩምቁድዲስ ቲያ' ኪን መዐ ፉጊህ ሰፈር ያክኮ' ዩምፊጥጢረም ኪን ኢሲ ናብሰ' ቢያክታም ከ ~ ሓራ ~ ሚትተም ኪን ሲጋ ~ ራህ ኢግጊዳ ~ ፣ ቱምባ ~ ኮ ~ ፣ ሓሲስከ' ኣኪ ማንን ቢያክታም ኪን ሓጸ'ጹህ ኣስኮክካ ~ ሳህ ገይዩ ~ ማ። ጋዳ'ህ ለ ሲጋ ~ ራ ~ ከ ~ ኣኪ ማንን ኡማ ሓጽ ቲክካ ~ ሳ ~ ና'ሚህ ዋልፊ ታሃ'ምኮ ባሰህ ቱምቡልሉወህ ኣ ~ ጺገ ዋይታም ኪን ዓይናህ ማንን ሳይዮ ~ ኮ' ጎምቦለ ቢያካይ ያነ። ታይ ዋልፊ'ህ ቲምጺብቢጸም ኪን ሒያው መዐ ፉጊህ ሓይላ' ~ ኮ በ ~ ሒ'ህ ታይ ሰ ~ ጣን ማጽጹሞ' ~ ኮ ተን ታንሓዎ' ጺዕታም ኪን ኣኪ ታስፋ ማሎን። ቶይ ኣስሳሓትታት ሒያሞ'ህ ታክከም ለ ~ ሃይማ ~ ኖት ሊኖ፣ ወይለ' ለ ~ መዐ ፉጎ' ማይሲትናህ ኪኖ፤ ኪሪስቲያን ኪኖ፣ ታጽሐ ማንን ሒያው ሞ ~ ሳት ዓረ'ድ ሲጋ ~ ራ በ ~ ታ ~ ና'ም መዐ ፉጎ'ህ ዋ ~ ቲሞ ~ ና' ባለ'ህ ሎይዩምታም ሂጽጸ'ህ ሞ ~ ሳት ዓረ'ድ ሲጋ ~ ራ በ ~ ቶ ~ ና' መ ~ ዳ፤ ያክኮይ ኢክካህ ኢርል በንኖ' ጺዕናህ ኪኖ፣ ታጽሐ። ተን ናብሲ ኢሰህ መዐ ፉጊህ ዓረ'

ኪናም ማ ~ ጸግንኖን። ሃዋ ~ ሪያ ኪን ባውሎስ ታህ ያጽሐ። “መዐ ፋጊህ መቅደስ ዩምቂድዲስ ቲያ' ኪንን፤ ታይ መቅደስ ለ ~ ሲና' ኪንን” (1ቆሮ.3፡16-17፤18-19)። አዶ ~ ባለ ኪን አፍዓ ~ ዶ መዐ ፋጊህ ነፊል ቲምኒዕዲበ ቲያ ~ ከ' አምፊዐ ዋይታ ቲያ ኪንን። ማርኖ' ዲሎህ በንኖ' አ ~ ዳም ሩምማ ኪንን፤ ያክኮይ ኢክካህ በትቶ' ዲሎህ ቡሳ ማርታም አ ~ ዶ' ማኪ። ሉይና ጉል ኒ ጉርሱሰሳም ኪን ፈሎ በንናህ ሓይትታ' ና፤ ያክኮይ ኢክካህ አዶ ~ ቢ ኡምማን ጉል 'የህ ኡሑይ' 'የህ ኡሑይ' ያጽሐ። አዶ ~ ቢ ናቢ'ህ ማ ሓዩታ፤ ማ ~ ለ' ~ ያምማግ። የምዐልለ/ቡሉይ/ ኪ ~ ዳኒህ ሒግጊ'ህ መሰርረቲ'ህ አዶ ~ ባሊ' ~ ከ ~ ያጸይየ/ያስኪረ/ ቲያ' ኪን ሒያውቶ' ከምቲ ጸ ~ 'ህ አግዲፊ'ይ ዩኒን። (ጋብባ ~ ዐ' 21፤18-21)

ኒ ናብራ በ ~ ታ ~ ና'ም፥ ያ ~ ዑቢ ~ ኒ'ም ከ ~ ጺ ~ ና ~ ና'ም ቡሳ ተክክምኮ' ኒ ባኪትቶ ዱርሩዕቶ ኪን ሳረ ~ ና ሃይሲ ~ ታ ~ ና'ም ቡሳ ኪንን ታክክም። (ሚስሲላ' 23፤20-21)

ወንገሊል ዩምከትቱበህ ያነም ኪን ቢያይሲትኖ' ኖህ አ ~ ደ ዋ ~ ቃ ~ ል ያነ፤ ታማይ ቲ ~ ለ ~ ኡምማን ጉል ሓይታ ቲያ' ~ ከ ~ ኢሲ መግገ'ሪህ ዩምጶወህ ያነም ኪን ኢንኪ ጋድዳ ~ ሊ' ኪን ሒያውቲህ ዳዓባ'ህ ኪንን። ታማይ ሒያውቶ'ህ ባኪትቶል ካ ~ ናብሲ ሲዮ'ሉድ ሲቅቃይታ'ክ አካህ ሱገ። ሙዑብ ለም ኪን ኡምነህ ዳዓባ'ህ ማንጎም ዋንሲታ ~ ና'ም ማ ጉርሱ ~ ሳ፤ ዳጎ ቃ ~ ላ'ህ ነይመ ~ ዐህ ና ~ ጸጎ' ጺዕና። መዐ ፋጊ ኢሲ ቃ ~ ላ'ህ ታህ ኖክያ:- “ያጸይየ/ያስኪረ/ ቲ ~ መዐ ፋጊህ ማንጊስቲ'ድ/ዶ ~ ላድ/ ማ ሳ ~ ።” ቢርራ-(ያይጸይየም/ያይሲኪረም/ ኪን ሙዑብ) ፈሎ ማኪ፤ ጸግሐ ሒያዋድ ማክ ~ ኪስሳህ ሓንጋል ሃባይ ባ ~ ይ ሒያዋክ ኢስሳም ኪንን። ተይያ' ታ ~ ዑብም የ ~ ኒ'ም ኡምቢ'ህ ለ ~ ዱ ~ ዲ'ትቲ ሲራሕ ኪንን አብታም። አባን ማንጎ ገ ~ ጊህ አምድ ለ ~ ሲንን ~ ሲንንህ ቲትታ' ያግዲፊን። ያክኮይ ኢክካህ አጸይየ/አስኪረ/ ዋ ~ ንዶ' ታማህ አበ ማጸ ~ ጺንኖን። “ወይኒ ማይላ ~ ጋፃ' ኪንን፤ ያይጸይየ(ያይሲኪረ) ሙዑብ ለ ~ ዲ ~ በና' ኪንን፤ ታሃ'ማህ ኪራድራድ ያ ቲያ' አክ የን ቲ ~ ኡምቢ'ህ ዲዳ ~ ደን ሚያክክ።” (ሚስሲላ' 20፤1)

ቶይ ያይጻይየ/ያይሲኪረ/ ሙዑብ ታንጺፈምከ/ታፅሙቀምከ/ ታ~ቢሐም መዐ
ፋጊህ ነፊል ሒግግ~ኮ ቲልላይታም ኪንኒ። አይሚ'ህ መዐ ፋጊህ ቃ~ል ታህ
ያም ሂጽጻ'ህ ኪንኒ፤ “ቶይ ወይኒ ሙዑብ ታይማግግም ያይጻይየ/ያይሲኪረ/
ሙዑብ ታስጋልሎ' ለ~ ሓይላ' ለም ዩዋይ ተና” (ኢ.ሳ.5፥22)። “ቶይ ኢሲ ዓጽጺ'
ያይሱዑብ ዓሲ'ክ ካ~ ያብሎ' ዒሎህ ካ~ ያይጻይየ/ያይሲኪረ/ ቲያ'፣ ሱምመ'
ለ~ ካብ አካ'ህ ኢሳ ቲ~ ዩዋይ ካይያ” (ኢ.ንባ. 2፥15)። “ዓምማ~ ያ' መዐ ፋጊህ
ማንጊስቲ'ል ማሳይታ'ም ማታ~ጺጊ~ኒህ ኪቲን ሆ~? ማምሳሐ~ሓቲና'፣
ማሪን ሐ~ማ ዋጊይታም ወይለ~ ለ~ ጣ~ዖቱ'ህ ሱባ ታሓየም፣ ዳልዋ
አብታም፣ ወይለ' ለ~ ሰዶም ሒያው አባ'ይ ቲነም አብታም/ላብ ቲ~ ላብ
ቲያ'~ሊህ ሳይ ቲያ ሳይ ቲያ~ሊህ ጺንታም/፣ ባጸ~ጸ፣ ወይለ' ለ~
አዶ~ባሊ'ት፣ ወይለ' ለ~ ታጻይየም/ታስኪረም/ ወይለ' ለ~ ዋ~ተ'ን፣ ወይለ'
ለ~ ማሪንም ዓማላ'ህ በይታም መዐ ፋጊህ ማንጊስቲ'ል ሳይቶ' ማኪ” (1ቆሮ.6፥9-
10)።

“ቶይ ሓዶይታት ሲራሕ ዓዶ'ም ኪንኒ፤ ታማ'ም ለ~ ማሪን ሐ~ማ
ዋጊያ~ና'ም፣ ሓራ~ሚታ~ና'ም፣ ሲይያ'ዕ፣ ጣ~ኦቱ'ህ ሱባ ያሓዩ~ኒ'ም፣
ናግብ' ዒዳ~ና'ም፣ ናዓብ'፣ ጊዓ፣ አይሲኖ'፣ ያቅቁጥጡዒ~ኒ'ም፣ ዱሩ'ግ፣ ባጽሳ፣
ሒያው ዲባ~ና'ም፣ ሒያው ያግዲፊ~ኒ'ም፣ ያጻይዩ~ኒ'ም/ያስኪሪ~ኒ'ም/፣
ጎይሊሳ~ና'ም ከ~ አኪ ታህ ኢግጊዳ'ም ለ ኪንኒ። ቶይ ታህ ኢግጊዳ'ም አብታም
መዐ ፋጊህ ማንጊስቲ'ል ማሳይታ'ም ቶይ ባሶህ አጽሐም ባሊ'ህ ኡይሲኪሙህ
ሲና'ክ አዩ'ክ አኒዮ” (ገላ.5፥19-21)።

“መንፈሲ'ህ አምመ~ጋ' ኢክካህ ዲሪጎይ ለህ ኪንኒ ጉል ወይኒ'ህ
ማ~ጻይዩና'/ማስካሪና'” (አፈ.5፥18)። ማድዳሪ ኢይየ~ሱስ፣ መንፈሲ'ም
ኪና'ም ጉራህ ባካ~ራ ቲያ' ታህ ያህ ካ~ ያዒድዲመ: “ባካ~ረ ቲ~ ዩኒየምኮ'
ዮይያ'ል ያማ~ቶዋ'ይ ኪ ያ~ዓቦይ” (ያሃ.7፥37)። “ኮ ባካርተሚ'ክ ኡምቢ'ሂክ
ላየል አማ፤ ኮ ማ~ል ሂና'ማክ ለ~ አማ' ጸ~ሚታ'ይ በ~ታ” (ኢ.ሳ.55፥1)።
“ቶይ አኑ አካ'ህ አሓየም ኪን ላየ~ኮ' ያ~ዑብ ቲ~ ኡምማን ጉሉህ ባካ~ረ

ማለ፤ ታማይ አኑ አካህ አሐየ ላየ ካ ~ ኢድዳድ ኡምማን ጉሉህ ዳርታም ኪን ላየት ኢንቲ አካህ ታክኮ ኪንኒ” (ያሃ.4፥14)።

4. አብባ ~ ጎ ~ ቢዩ፡-

አብባ ~ ጎ ~ ቢዩየ ቦህሳ ~ ኮ' ደ ~ ጊ ~ ኖህ ማይባልላ ~ ኪንኒ። “አምኢዝዚዘ ዋ ~ ና'ም ጣ ~ አቱህ ሱባ ያሐዎና' ባሊ'ህ ኪንኒ፤ አዳ ለ ~ ናግቦ' ዒዶ ~ ና' ባሊ'ህ ኪንኒ” (1ሳሙ.15፥23)። “ቡሁሱ'ክ ጋቦ'ብ ታዓይያዎ' አክ ሒንታህ ኪና'ም ሂጽጽ'ህ ካ ~ መግገ'ር ካ ~ ያግዲፈ” (ሚስሲላ'.21፥25)። ኢይያ ~ ሱ ኢስራየል ሒያዋ'ክ ታህ አክ ዩ፡- “አይሚ'ህ ዒሎህ ዓይያይታ ~ ና'? አፊታይ ኪ አዱዋ'ይ ኢውሪሳ'። ሚና ~ ዳ'ም ፊጥረት'ኮ' ቡሁ ~ ሳት ኪንኒ፤ መዐ ፋጊህ መዐ'ም ጋራ ~ ና'ምኮ ዓይያ ~ ጎ” (መሳ.18፥9)። ማድዳሪ ኢይየ ~ ሱስ ታህ የ “ቶይ ሐ ~ ዊን አራሕኮ' ሳይቶ ~ ና' ኢፅዒራ'፤ ጸ ~ ዒመ ቲ ~ ኡምቢ'ህ ጋራዎ' ኪንኒ” (ሉ ~ ቃ'.13፥24፤ ማ ~ ቲ.7፥8) “መዐ ፋጊህ ማንጊስቲ' ሓይላ'ህ ዱፋዋ'ይ ታነ፤ ዱፋይታም ለ ~ ሓይላ'ህ ተ ~ ቡክኩሳ'ይ ታነ” (ማ ~ ቲ.11፥12)። ኒንኒ ናብሲህ ዳምቦ' ~ ኮ/ሐ ~ ጢያትኮ'/ ኡርታይዮ' ~ ክ ~ ኒንኒ መንፈሲ'ህ ሰላም ማዓልዋዩስንምኮ' ባኪትቶል ኡምማን ጉ ~ ሊት ራባ'ህ ራብና። ቦህሳ ~ ኮ' ማዓል ዋይ አካህ አፅዒልሊየ ዋይና ~ ካ'ህ ከ ~ መዐ ፋጊህ ማስጠር አድዳ ~ ኮ' አካህ ዋጊየ ዋይና ~ ካ'ህ ኖክ አብታ። አማይ ጉል ለ ~ ኖህ ቶምሐወም ኪን ታስፋ ~ ኮ' ኪ ~ ዳን ቃ ~ ል ጋራይኖ' ማጸዕና። ታሃ'ም ለ ~ ናባ ሊይዩ ኪንኒ። ካ ~ ፋ' መዐ ፋጊ ሲንኒ አፍዓዶ ዮህ ኡሐዋ' ኖክ ያ ጉል ሰ ~ ጣን “ቦ ~ ራ' ወይለ' ለ ~ አኪ ለልለዕ ኮህ ያይሰ” ኖክ ያ። ቶይ ጋዳ'ህ ሒያው ታስሒዚንም ለ ~ ታይ ዳምቦ' ~ ኮ/ሐ ~ ጢያትኮ'/ አካህ ኡርናም ኪን ዒድዲል አኪ ለልለዕ ናቢህ' ገ ~ ሒንኖ' ጸዕናርኮ' ኪንኒ። ባኪትቶል ዳምቦ' ~ ኮ/ሐ ~ ጢያትኮ'/ ኡረክካ'ህ ኪሪስቶስ ለ ~ ገ ~ ክካ'ህ ራብና። ታሃ'ሚህ ዳዓባ'ህ መንፈስ ቁድዱስ ታህ ያ “ካ ~ ፋ' ካ ~ አን ~ ጸሕ ታ ~ ብቢን ጉል ቶይ ፋታናት ለልለዕ ባራካ'ል ማራራህ አብተ ~ ኒ'ም ባሊ'ህ ሲንኒ አፍዓ ~ ዶ ማይታራሪና” (ኢ.ብ.3፥7-8)። አብ ~ ት! አኪ ያይሰም ኪን ለልለዕ ኢላ ~ ላ'ክ ኢሲ ናብሰ'ህ ዳምቦ' ~ ኮ/ሐ ~ ጢያትኮ'/

ኡርታም ኪን ዲድዲል ናቢ'ህ ገ~ክካ'ህ ናብሰ'ህ ራብታ ሒያው አዩጽጸ' አክከ ለ ኖውዋ'~? በ~ሪት ለልለዕ ኒ ቲያ' ያክኮ~ አክከ ሒ.ኖ' ማ ና~ጺ.ገ።

ኡሊ~ኡሊ ቱማል ጎ~ቢይየት አናዳህ/ሊ.ሐ'ታህ/ ናግበ' አካ'ህ ዲድዳ ሒያው ታነ። አማይ ጉል ጎ~ቢይየት ማይባልላ~ ኒ ታይቡልሎውም አነ~ና ለም ኪን መዐ ፋጊህ ኢጽጻ'ህ ናግበ'ህ አቢኖ'~ከ ጣ~ኦቱ'ል ታ~ሚነም ኪን አፍዓ~ዶ ኪንኒ። ባጽሳ'ሊህ ለ~ ፋታና~ከ' ዱርሪህ ዋክተ'፥ ኡፋዊ ሐ~ዊንቲህ ዋክተ'፥ ዋካ~ካዕከ' ሐልዋዩ'ህ ዋክተ' መዐ ፋጊህ ቃ~ል ኒ ፋዩሳም፥ ኒ ሐቶ' ዮምሶኖ~ዶወህ ያነም ኪን መዐ ፋጎ' ደዕኖ' ኖህ አ~ዳ ኢክካህ ናግበ' ዲድኖ' ወይለ' ለ~ መዐ ዲድዲል ኡማ ዲድዲል ነህ ና~ማኖ' ኖህ መ~ዳ። መዝሙር 37 ሎይ 23 “ሚና~ዳምቲ ገጽገ'ጽ መዐ ፋጊ ሲክ ኢሳ” ያጽሐ። “ሲን ፋና'ድ አክካንናን ላሑ~ተ ቲ~ ዩ.ኒየምኮ' ሞ~ሳት ዓሪህ ማካ~በ'ን ኢሲ ኡ~ላ'ል ደይይ፤ ማድዳሪ ሚጋዓ'ህ ለ~ ካይያ' ዘይቲ'ህ ያስካቶ~ና~'ይ ዓሎት አካ'ህ አቦ~ናይ። ኢምነቲ'ህ አበን ዓሎት ጋባ ማሊ' ኡሩሳ፤ ማድዳሪ ለ~ ካ~ ኡጉሳ፤ ዳምበ'/ሐ~ጢያት/ አበህ የክከምኮ' ለ~ ቢሒልላ' አካ'ህ ያክከ። ሲንነ~ሲንነህ ሲንኒ ዳምበ'/ሐ~ጢያት/ ቲትታ'ክ አጸሐ'፤ ኡርቶ~ኖ' ዲሎህ ለ~ ኢሲ~ሲ ቲ~ አክትቶ'ህ ዓሎት አካ'ህ አባይ” (ያይቆብ 5፥14-16)። መዐ ፋጊ ኢስራየል ሒያው ታህ የህ ተን ዩ.ዝዚዘ:- “ኢሲ ባጻ' ወይለ' ለ~ ኢሲ ባጻ ጊራ~ኮ' ታቢሳ ቲ~፥ ወይለ' ለ~ ሊሐ'ት ዲዳ ቲ~፥ ወይለ' ዳሩርከ' ዓሮራድ አማሳ ቲ~፥ ወይለ' አቢኖ' አባ ቲ~፥ ወይለ አባሪ~ማ ቲ~፥ መንፈ~ሳ ደ~ዓ ቲ~፥ ወይለ' ራብተም ደዐ ቲ~፥ ወይለ' ናግበ' ዲዳ ቲ~ ሲኖ'ድ ገይዩ~መ ዋዎይ። ታሃም ኡብታም ኡምቢ'ህ ለ~ መዐ ፋጊህ ነፊ'ል ቲምነዕዲበም ኪንኒ” (ጋብባ~ዐ' 18፥10-12)። “ቶይ ካርዋ~ከ' ናግበ' ዲድዳም፥ ማሪን ሐማ ዋጊይታምከ' ሒያው ታግዲፈም፥ ጣ~ዖቱ'ህ ሱባ ታሐየም፥ ዲራ'ብ ኪሒኖ'ምከ ዲራብቢትታም አክ የ~ኒም ኡምቢ'ህ መዐ ፋጊህ ማንጊስቲ'~ኮ ኢሮህ ኪንኒ” (ቱስቡልሉ'ይ/ራኢ./22፥15)። “ናግቢ መንፈስ ለም ከ~ ሊሐ'ት ዲድዳማ'ድ

ማ~ዳዩና፤ ተን አራሐ'ህ ሐራ~ሚትታ~ና'ክ ለ~ ተን ማዋጊ~ና፤ አኑ ሲን መዐ ደገልታ' መዐ ፉጎ' ኪዮ" (ለ~ዊት ኪሶ 19፥31)። "ቱሱሕ ሱ~ሐ~ከ' ሱዑማ'ህ ዋንሲትታም ኪን ናግበ' ዒድዳምከ' አቢና' ኣብታም አስሰራ' ሲና'ክ ያን ጉል ኣቲ'ን ለ፥ ሒያው ኢሲ መዐ ፉጎ' መስሰርታ'~? ኣኒና ለሚ'ህ ዳዓባ'ህ ለ~ ራብ ማራ' አስሰራ'ን ሆ~? አጸሐ'ይ ኣካ'ህ አይበላ'። ታህ ኢግጊድ ቃ~ል ዋንሲተ ዋየ~ኒ'ምኮ ሩምማህ ሑገት ማ~ሐ' ማሎን" (ኢ.ሳ.8፥19-20)።

ታይ ዒገጸ~ ኪታብ ኣይኒቢቢ'ክ ታኒን ሃኒ'ህ መዐ ደገልቲ ኢሰህ ሲና'ድ ዋንሲታይ ያንም ሳላ'። ኣይሚ'ህ ማንን ማፅሓፍ ቁድዱስኮ' ተውዐም ኪን ጢቅሲ'ት ኣይኒቢቢ'ክ ታኒ~ኒ'ም ሂጽጸ'ህ፤ ማፅሓፍ ቁድዱስ ለ~ መዐ ፉጊህ ቃ~ል ኪና'ም ሂጽጸ'ህ ኪን። ሲን፤ ዳምበ'~ኮ/ሓ~ጢያትኮ/ ጋሕተ~ኒህ ሲን፤ ሮ~ሐ' ካይያ'ህ ታሐዎ~ና' ሲን ደ~ዓ'ይ ያነ። ያክኮይ ኢክካህ ጎ~ቢይየት መንፈስ ሲን ኣፍዓ~ዶድ ዩኒየምኮ' ታይ ደ~ዖ ባክተ~ኒህ ጋራይታ~ ና'ምኮ ማንን ሓሳብ ሲና'ል ባ~ሃ። ባጽሳ'ሊህ ለ~ "ሓቅቂ ኪሪስቲያንቶ' አክከምኮ' ዩ ሒያው ኣዩ'ም ዮክ ታ~?' ዩ ዓጽጺ~ታ ኣዩ'ም ዮክ ታ~?' ሒያው ኡምቢ'ህ ኣዩ'ም ዮክ ታ~?" ታ~ናህ ኡፋው' ታስሳሓ~ዊን፤ "ሱንኩ~ከ' ጎይላህ ዓረ'~ኮ ባጽሲመህ ኣይናህ ኣክኮ' ኪዮ?" ታን። ቶይ ኪሪስቶስ ናባ ጋድዳ'~ከ ቢሕ ሒያዋ'ህ ያክከም ኪን ሰላም፥ ቃ~ላ'ህ ዋንሲቶ~ና' ጺ~ዒሚመ ዋ~ም ኪን ፊስሳ~ሐ~ከ~ ኪብሪ ለም ኪን ኡምማን ጉ~ሊት ኒያ'ቲህ ኢጽጸ'ህ ቶይ ኪሪስቶስ ና~ሚነ ጉል ሓብና' ጊድደ' ኖክ ታክከም ኪና'ም ያብሊኒ'ም አጸጸ.ስና። አማይ ጉል ሒያው ማይሲታ~ና'ምከ ራባ' ማይሲታ~ና'ም ዲያብሎስ ማጽጹዋ'ድ ማርና' ኖክ ኣብታ። ማድዳሪ ኢይየ~ሱስ ለ~ ታይ ማጽጹዋ'~ከ ማይሲ~ኮ' ናዋ' ኒ ያይያ~ዖ' የህ ኪን፤ የመ~ተም። (ኢ.ብ. 2፥14-15) ቡሁስ ኪን መንፈስ መዐ ፉጎ'ህ ኣካ'ህ ኣምኢዝዚዝ ዋይና~ካህ ኖክ ኣባ ጉል ኒ ኣፍዓ~ዶ ኣትሪሪ'ክ ታዲየህ ጎ~ቢይየት ዓ~ዳ ባሊ'ህ ታክክ።

5. ካቢዕታ፡-

ካቢዕቲ ያሁርቱም ቲያ፣ ከ፡- ማዳይ ኪን አልሉ፡- ላይቶ፣ ኪንኒ። ናዓቦ፣ ከራ፣ ሁርታ፡- ሙ፣ ሁያውቲ አፍዓ፡- ዶድ ታሕዲረ ጉል ናብሲ ጊድፎ፣ ፋናህ ሁያው ማ፡- ዲስሳ። ዳጎም ደስኖ፣ ኒዒክኪነሚህ ሳርሪህ ታስሁርቱምም ኖድ ማታርታ ጉል ኒ ከራ ማዳይንናህ ታምማ፡- ገህ ታሚ፡- ተ። ሁያው ኡምቢህ ታይ ባህረ ለም ሂጽጻህ ኒ አፍዓ፡- ዶድ ታይ ዋካ፡- ካዕ ያንም ነ፡- ሙነህ ማድዳሪ ኢይያ፡- ሱስ ና፣ ኒ ያይያ፡- ሾ፣ ዒሎህ ጸ፡- ዒማ፡- ና፣ም ታይሰ። “ከራ ሓብ፤ ሁርታ፡- ሙ ለ፡- ሓብ፤ ማ ማርራሮ፡- ሲን፤ ታሃም ኡምነት ኡ፡- ላል ቡሳ ኪንኒ ሁያው ባይታም” (መዝ.37፡8)። “ሁርታ፡- ሙ ማዳይቶ ኪንኒ፤ ከራ ለ፡- ወ፡- ዓ፣ ባሊህ ኪንኒ” (ሚስሲላ፣ 27፡4)። “ከራት ሰፈር ሚጸ፣ ማሎ፡- ሊት አድዳድ ኪንኒክ መንፈሲህ ከራት ኡ፡- ላል ማ፡- ፊ፣ቲን” (መክ.7፡9)። “ከራ አይጸ፡- ጸ፣” ያጽሐ(ቆላ፡- ሲ.3፡8)። ማንጎ፣ አፍዓ፡- ዶድ ማይሲ ለም ኪን ሁያው ኡምነ ኡብቶ፣ ወይላ፣ ለ፡- ሓነ ታውሾ፣ ተን አይድኩ፡- ሙሶ፣ ዒሎህ ሙዑብ ታ፡- ዑብ። ያክኮይ ኢክካህ ታሃም መዐ ፋጊህ ቃ፡- ል “ተን ወይኒ ጋብባይ ሁንዘ፣ ኪንኒ” ያም ባሊህ ኪንኒ። (ጋብባ፡- ዐ፣ 32፡33) ሓነ ያውዒ፡- ኒም ዳምቦ/ሓ፡- ጢያት/ ለ ቲ፡- ህ አፍዓ፡- ዶድ ጸዓም መዐ፤ ያክኮይ ኢክካህ መዐ ፋጊ ኡምማን ቲያህ ኢሲ፡- ሲ ሲራሕ ባሊህ አካህ ያፍዲያ። ማድዳሪ ኢይያ፡- ሱስ ታህ የ፡- “ኢሲ ዶ፡- ባይቶ፣ ኢሰ፣ ባሊህ ኢክሁን” (ማ፡- ሪ. 12፡31)። “ሲን ኒዒባም ተን ኢክሁና” (ማ፡- ቲ. 5፡44)። መዐ ፋጊ ኒ ቲቢድዲለሚህ ቢሁልላ፣ አካህ ነምኮ፣ ኒ ዳምቦ/ሓ፡- ጢያት/ ኖል ሓብ ለሚህ ታስፋ ኖህ የሁወህ ኪንኒ። (ማ፡- ቲ. 6፡12) ጸጸሰ፡- ና፣ ከ፡- ማርራሮ፡- ሰ፡- ና፣ ኪን መንፈስ መዐ ፋጊህ ነፊል ዩምኒዕዒብ ቲያ፣ ኪንኒ። ቢ፡- ሎ፣ ሓጸ፡- ና፣ም ከ፡- ሁያው ያግዲፊ፡- ኒሚህ መግገር ሁያው አፍዓዶድ ኪንኒ ያሕዲረም፤ ያክኮይ ኢክካህ ታሃሚህ ኢጽጻህ ባኪተ ዋ፡- ም ኪን ሚገ ለ ሰላም ኒ አፍዓ፡- ዶ ያማኅ፣ ኪንኒ አ፡- ዳ።

6. ዓሮ-ራ፡-

አደ'ኒል ሚና-ዳምከ መዐ ፋጊህ ፋና'ድ ቲነም ኪን መዐ ኢንኪ-ባ ሀ-ቀ'ን ዓሮ-ራት ሳብባታ'ል ቲግሪዐ። አድዳምከ ሀ-ቀ'ን አድድ-ኒያ ታግዚያም የክኪ-ኒህ መዐ ፋጎ' ለሀ ሚገ' ለ ካሐኖ'ህ ማሪ'ይ ዩኒ-ኒ'ም ሂጽጸ'ህ ከ-ካ-ሲፍራ ካ-ሐብሲ-ሰ-ኒ'ም ሂጽጸ'ህ ሰጣን ታሃ'ም ዩብለ ጉል ጋዳ'ህ አይሲና'ይ ዩኒ። ታይ አይሲኖ'ኮ ታዲየሚ'ህ አይናህ ኢሰህ ተን ያይላይየም ዩሕሲበህ፥ መዐ ፋጎ' ለሀ ሊ-ይ ዩኒ-ኒ'ም ኪን ናባ ካሐኖ'ኮ አኒ-ና አክ ዓይኒሰህ ቶይ ዩሕሲበም አካ'ህ ተከከ። ታይ ዲያብሎስ አይሲኒ ለ-ካ-ዶ' ሚና-ዳም አፍዓ-ዶድ ዩሕዲረህ አኪ ማሪህ ኒያ'ትከ ሰላም ዓይኒሶ' ጉራ። አይሲኒ ኡማ ሐሳብ ባ-ሃ ቲያ-ከ-ሐያው ኒያ'ት ዲሪጋ ቲያ' ኪንኒ ቡሳ ማኪ'ይ ኪ ናብሲ ጊድፎ' ፋና'ህ ለ ማ-ዲሳ። ታሃ'ም አድ ታምቡልሉውም ለ-ባጽሳ' ለሀ ሐዳር ባ-ዲ'ል ቲ ፋና'ድ ኪንኒ። “አይሲኒ ሳብሃይቶ' ሐርታ-መሀ ቦሎሊሳህ ኪና'ም ሂጽጸ'ህ ሐነት ለልለዕ አካ'ህ ማናሕሩ-ራ” (ሚሲሲላ. 6፥34)። ማንን ሲራሕ ከ-ናብራህ አድዳድ አይሲኒ ዋ-ኒሶ-ና' ዲዓናምኮ አጋና'ል ኪን ታዓብ' ከ ጸባ ባ-ሃ። ሲራሕ ለም ኪን ኪሪሰቲያን፥ ታሰቢከምከ' ታሰጊልጊለም ሳርሪ'ህ መዐ ፋጊ አኪ ኢሲ ባ-ሪያህ አራሐ'ህ ተንኮ' አጋና'ል ሲራ-ሐ'ህ ያብሊን ጉል ታይ አይሲኒ ዳምብ'ድ/ሐ-ጢያታድ/ ራዶ-ና' ዲ-ዲማ። አማይ ጉል ኡምማን ጉል ሲንኒ አፍዓ-ዶ ጸዉጸ-ና' ከ-መዐ ፋጊ መንፈስ ቁድዱስ አራሐ'ህ ኖህ ሐጸህ ያነም ኪን ሱይቱን ካሐኖ'ህ ያምማ-ጎ-ና' አ-ዳ። (ሮ-ማ.5፥5) ታህ አክከ ዋየምኮ' ቶይ መዐ ፋጎ'ህ ሎ-ኒ'ም ኪን ናፋዕከ' ጊልጋ-ሎት አይሲኒ ዳዓባ'ህ ዓይኒታ።

7. አዳ'ን፡-

አዳን አዶ-ባ'ከ-ከ-ኡምማን ኡምነህ መሰርረት ኪን ማ-ል ካሐኒህ ማይባልላ-ኪንኒ። (ጠጢ. 6፥10) ኮንን አክ ያን ባጸል ኡሲ ዓይናህ አዶ-ኒ ሐዩህ ጋሮ-ባ አድ ቦቶዕታም ፋና'ህ ማንን ቦ-ሉህ ሎይዬ-ማም ኪን ሐሩ'ብ ቦ-ታህ ቱምቡልሉው። አዶ-ባሊ' ኪን ሐያውቲ ባ-ሐንታ' ኪን ሐያውቶ'ህ

ያላም ማኪሒና። አዩም ቡሳ ሓቅቂ አራሐ'ህ ያክኮይ ሓውዲ አራሐ'ህ ታይ አድዶ ~ ኒያህ ጋድዳ' ኢሰ'ህ ቡሳ አቢቶ' ያዲክኪኑ። ማድዳሪ ኢይየ ~ ሱስ ታህ የህ ዩነ። “ኩ መዝገብ አድ ያነድ ታማድደ ለ ~ ኩ አፍዓ ~ ዶ አድ ታነ። አማይ ጉል ኡኑኒ አድ ባታድ። ና ~ ድ አድ ባካድ። ባጸ ~ ጸ ለ ~ ፎትተህ አክ ጋራዕታም ኪን ባ ~ ጸድ መዝገብ ማ ~ ቢ ቲና” (ማ ~ ቲ.6፡19-21)። አክካ'ን አክ ያን ሒያውቲ ኢሰ' ኢሲ ዲያለ'ህ ዩምጊድዲፊም ዳሃብከ' ቡሩር ዩክሒነሚ'ህ ሳብባታ'ል ኪ ~ 'ይ ዩነ። (ኢይያ.7) ማድዳሪ' ኪን ኢይየ ~ ሱሲ'ህ ተምሃ ~ ራይ ኪ ~ 'ይ ዩነም ኪን አስቆርትቲ ዩሁ ~ ዳ ለ ጸ ~ ተህ ራብም ማ ~ ል ካሓኒህ ሳብባታ'ል ቶይ ኢምኪሕሒን ኢሲ ማድዳሪ' ቲልላ ~ ሰህ ዮሐወም ሂጽጸ'ህ ኪ ~ 'ይ ዩነ። ቶይ ማ ~ ል ወይለ' ለ ~ ዳሃብ ኢሰህ ማኪ ኡማ ቲያ' ታክከም። አዩም ቡሳ ኪንኒ' ~ ቶይ አፍዓ ~ ዶድ ሱዑታህ ማራም ኪን ማ ~ ልከ' ዳሃቢ'ህ ካሓኖ' ኪንኒ። ሲ ~ ሐህ ሎይዩምታም ኪን ኢሲ ~ ሲ ኪሰህ ሒያው ሳ ~ ዲፊ'ህ አክካንናን ጋድዳ' ገይቶ' መግገሪታ'ክ ቁማራ'ድ ኢሲ ማ ~ ል ታይላይየሚ'ህ ሳብባታ'ህ ኢሲ ናብራ ~ ከ' ኢሲ ዲያሊህ ናብራ ታይላይየህ ሱግታ። አድ ሓዋለክካ'ህ ጋድዳ' ገም ~ ና' መግገሪታ ~ ና'ም ጋርዳድ። ጊድፎ'ድ ከ ~ ሲንኒ ሮ ~ ሐ' አድ ዋ ~ ና'ማድ ለ ሒያው ሃይታህ ኪንኒ። ማ ~ ል ካሓኖ' ~ ከ አዶ ~ ባ'ሊህ ኢንኪድ ታዲየም ለ ~ ማናቢንነት። ዮያ'ህ ኢግጊዳ'ም ማለ ~ ካ። ባ ~ ሐ'ኒድ ታዐቶ' ዲሊህ ሓይላ' ወይለ' ለ ~ ቦሎቲካት ረ ~ ዳ ጉራ ~ ና'ም። ሃይማኖት ረ ~ ዳ። ታሃ'ም ለ ~ መዐ ፉጎ'ህ ማኪ'ይ ኪ ኢንኪ ሞ ~ ሳት ዓረ'ህ መንፈስቲ ዲሪይዩቲ'ህ ዱሩግኖ' ናህ ቶይ ሓቅቂ መዐ ፉጊህ ባጸ' ኪን ሒያውቶ' ኒ ዲሪይዩቲ'ህ ቲያ' አክክ ዋየሚ'ህ ሳብባታ'ል ኢላ ~ ዓ ~ ና'ም ከ ~ አምፊዐ ዋ ~ ቲያ' ባሊ'ህ ያብሊ ~ ኒ'ም ኪንኒ። (ማ ~ ራ.9፡38) “ኡሱ'ክ ለ ~ ሒያውቲ አኒ ~ ና ማ ~ ል ማንጋህ ማኪ'ክ ሰሊታ፤ ኡምማን አዶ ~ ባ' ~ ኮ ለ ~ ሲንን' ጸወጸ' አክ የ” (ሉ ~ ቃ'.12፡15)። ታህ የህ ለ ~ ሚስሲሳ' አክ ዮ። “ኢንኪ ጋድዳ ~ ሊ' ኪን ሒያውቶ'ህ ጸገ አካ'ህ ተምዐ። ኢሲ አፍዓ ~ ዶድ ለ ~ ኢንኒ ኢላው አድ አስኮ ~ ሆለርከ' ማሊዮ፤ አዩም ቡሳ አቦ' ኪዮ'፤ የህ ዩሕሲቦ። ታህ

አቦ' ኪዮ፣ ለ ~ የጽሐ፤ ቶይ ሊዮም ኪን ማዕካን ዲደህ ኢይፊድዲነ አቦ' ኪዮ፤ ኢንኒ ኢላውከ' ጋድዳ' ኡምቢ'ህ ለ ~ ታማድ አስካሃሎ' ኪዮ። ኢንኒ ናብሰ'ክ ለ ~ 'ኮ ዩ ናብሰ' ማንን ኩሉስ ጋድዳ' ማንን ኢግጊዲ'ቲህ ኩ ጸ ~ ዓይያ ሊቶክ ኡዕፋፍ፣ በት፣ ኡቡብ፣ ኒያት' አክ ኢይያ ሊዮ፣ የጽሐ። ያክኮይ ኢክካህ መዐ ፋጊ ስ ሚጸ ማሊ' ኩ ናብሰ' ኮ ~ ኮ' በም ~ ና' ካባ'ር ዋጊያ'ይ ያኒን፤ ታይ ተስከ ~ ሀለህ ታነም ቡሳ ኢይያ'ህ ታክኮ' ኪንኒ? አክ ዩ። ቶይ ኢሰ'ህ ማ ~ ል ያስከ ~ ሀለህ መዐ ፋጊህ ነፊ'ል ለ ~ ጋድዳ ~ ሊ' አክከ ዋ ~ ቲ ~ ታማ'ም ባሊ'ህ ኪንኒ" (ሉ ~ ቃ'. 12፣16-21)። "ሒያውቲ አድዶ ~ ኒያል ታነም ኡምቢ'ህ ገ ~ ህ ኢሲ ናብሰ' የይለይየምኮ' አይሚ'ህ ካ ~ ታምፊዐ?" (ማ ~ ሪ. 8፣36) "ሲንኒ ሮሐ'ህ በትታ ~ ና'ማህ ወይለ' ለ ~ ሲንኒ ሓይይታህ ሳሪትታ ~ ና'ማህ ኡፋው' ማስሳሓ ~ ዊኖ'... መዐ ፋጊህ ማንጊስቲ' ቡሳ ጉራ'። ታሃ'ም ኡምቡ'ህ ለ ~ ሲኖ'ህ አሲትቶ' ኪንኒ። ... ቶይ ሲን መዘገብ አድ ያነድ ታማድደ ለ ~ ሲን አፍዓ ~ ዶ አድ ታክከ" (ሉ ~ ቃ'. 12፣22-34)።

8. ሰ ~ ጣን:-

ዲራብቲ አብባ ~ ከ' ዲራብሊ' ኪኖ'ሚህ አሳህ ሒያው አፍዓ ~ ዶድ ረ ~ ዳህ ዳምቢ ኡ ~ ሳ'ል ተን ያምሪሐ። ማድዳሪ ኢይየ ~ ሱስ ታህ ዩ:- "አቲ"ን ቶይ ሲን አብባ ኪን ዲያብሎ'ስኮ ኪቲን፤ ቶይ ሲንኒ አብባህ መግግር አብቶ ~ ና' ለ ~ ጉራ'ክ ታኒን። ኡሱ'ክ አብቢጺ'ህኮ ናብሰ' ያግዲፈ ቲያ' ኪንኒ። ሓቅቂ ካይያ'ድ ሚያነም ሂጽጽ'ህ ለ ~ ሓቅቀ'ል ሲክ ሚንና። ዲራብቢታ ጉል ኢሲ ጸግሓ ~ ኮ' ኪንኒ ዲራብቢታም። ዲራብሊ' ኪንኒ ጉል ዲራባህ ለ ~ አብባ አካ'ህ ኪንኒ" (ያሃ.8፣44)። ዲንጻ ዲራብ ናባ ዲራብኮ ማባጽሲማ። ቲብቦ ኪን አይማጋ ~ ጋድ ኢሰህ ዲራብ ኪንኒ። ያክኮይ ኢክካህ መዐ ፋጊ ዲራብቢቶ' ማጺ ~ ዓ። ሓቅቂ ኪሪስቲያንቲ ለ ~ ታማ'ም ባሊ'ህ ኪንኒ(ቲ ~ ቶ1፣2) "ካ ~ ሊ'ህ ኢንኪ ~ ሳ ኪኖ ነህ ዲተድ ጋሓንጋሕነምኮ' ዲራብቢትና፤ ሓቅቀ' ለ ~ አባ'ክ ማናኒኖ፤" (1ያሃ.1፣6) "ቶይ ካርዋሕ' ~ ናግቦ' ዲድዳም፣ ማሪን ሐ ~ ማ ዋጊይታምኮ' ሒያው ታግዲፈም፣ ጣዖቱ'ህ ሱባ ታሓየምኮ' ~ ዲራብ ኪሒኖ'ምኮ ዲራብቢትታም አክየ ~ ኒ'ም ኡምቢ'ህ ለ ~ ኢሮል ኪንኒ" (ቱስቡልሉ'ይ 22፣15)። "ዲራብ ዋንሲታም ኪን

ዲራብሊ' ኪን ማስኪር ሳዖልቲት ፋናድ ጊዓ ያድሪየይያ መዐ ፋጊህ ነፊል ናክሩፋመ ቲያ' ኪንጌ" (ሚስሲላ' 6:19)::

9. ሑቱክታ:-

ሑቱክቲ ካስ ከ~ አፍዓጾህ ማይባልላ~ ኪንጌ፤ ጋብባብባ-ዓ-ናህ አባን ዳምቢ/ሐጥጢያት/ ሒያውቲ ሒልሊና ኢስኮክካቶ' ~ ከ~ ያስዓራቦ' ጸላጳ። ታህ ኢግጊድ ዳምቦ'ህ/ሐጥጢያታ'ህ ቶራራም ኪን ሒልሊና ሐቅቂ ፊርደ' ታሐም ~ ከ~ መዐ ሲራሕ ሲራሕቶ' ማጸዕታ። ቢሒልላ' ቶውዋ' አድ አካ'ህ አ~ዳድ ሒንከ' ታብቢጸ፤ ታምቃሞ' አድ አካ'ህ አ~ዳድ ለ~ ሐብታ። ታይ ሒልሊና ኢምነት ሐብታህ ዲራብሊ'ት ኪን መንፈሳህ ታምኢዝዚህ ከ~ ጋሃ-ናት ሚህሮ ካታይታህ ዲትቶ' ~ ከ~ ላዲስ ቢርታህ ሪይዩምተ ቲያ ባሊ'ህ ራቢ ተ~ያውራሶ' ጽላጳ (ጠጠ. 4:1:2፤ ኢ.ብ.10:22::

10. ኢንቲ:-

መዐ ፋጊ ቶይ ሒያውቲ አፍዓጾድ ታነም ኡምቢ'ህ ያብለ። ጊራት ቦላ ባሊ'ህ ኪን መዐ ፋጊህ ኢንቲ'ትኮ ሱዑትታም ማታነ፤ ኡምማን ሐሳብከ' ጉርታይዮ' ያብለህ ኪንጌ። ባር ዲተድ ወይለ' ለ~ጋራብከ' ቦላ'ላድ ሳርሪ'ህ ኡማ ሲራሕ አብነምኮ' መዐ ፋጊ ያብለህ ኪንጌ። (ታይ ሲራላ'ል ታነ ኢንቲ'ት ሒያው ነፊክ ታምቡልሉየም ኪን ዓይና ኖህ ዓድዶስሶ' ጸዕታ።)

11. ዒንጸጽጸ~ጊራት ቦላ:-

ዳምቦ'ህ/ሐጥጢያት/ ለ ሒያውቲህ አፍዓጾህ አምማታ'ል ያነም ኪን መዐ ፋጊህ ካሐኒህ ማይባልላ~ኪንጌ። መዐ ፋጊ ዳምቦ'ህ/ሐጥጢያት/ ጋዳ'ህ ኒዒባህ የከከሚህ ቶይ ዳምቦ'ህ/ሐጥጢያት/ ለ ሒያውቶ' ኪሒናህ ኪንጌ። ዳምቦ'ህ/ሐ~ጢያት/ ለ ቲ~ህ ራባ' ማጉራ። አዩ'ም ቡሳ አባም ኪን ዳምቦ'ህ/ሐ~ጢያት/ ሐባህ አኒ~ናህ ማሮ' አክ ጉራ (2ቦጥ.3:9):: ኢይየ~ሱስ ባ~ጸል አካ'ህ የመ~ተም ዳምቦ'ህ/ሐ~ጢያት/ ለም ዳምቦ'~ኮ/ሐ~ጢያትኮ/ ኡሩሶ' ዒሎህ የህ የከከህ ኒስሲሐ ሳ~ም ኪን ኢንኪ ዳምቦ'ህ/ሐ~ጢያት/ ለ ሒያውቲህ አንዳባ'ል ዓራ'ናል ናባ ኒያት ያክከ(ሉ~ቃ'.15:7):: ታሃ'ሚህ አሳህ ለ~፤ ቶይ ዒንጸጽጸ~ ጊራት ቦላ ኢይየ~ሱስ ኪሪስቶ'ሲህ ቢ~ሎ' ለ ታይቡልሉየ፤ "አድዶ~ኒያት ዳምቦ'ህ/ሐ~ጢያት/ ያስጋዓጽጸም ኪን መዐ ፋጊህ ዒ~ዶይቲ።"

12. ማላ~ኪያይቶ፡-

ማላ~ኪያይቲ መዐ ፋጊህ ቃ~ል ኒ ያይቡልሉዮ። መዐ ፋጊ ሰ~ጣን ተን ዱ~ዱሰህ፤ ዒሊሲ ዳምቢ/ሓ~ጢያት/ ዑ~ካ' ቱይኩዑህ ማርታም ኪን ሒያዋድ ኡምቢ'ሂድ ኢድ ዋንሲቶ ጉራ። ታሃም አካህ አባም ለ~ ቶይ ዳምበ'/ሓ~ጢያት/ ለም ኪን ተን አራሕ ሓብ~ኒህ መዐ ፋጊህ ኢፎ'~ከ~ ካሓኖ ሲንኒ አፍዓ~ዶድ ሳዩሶ~ና' ዒሎህ ኪንኒ።

13. ጸጉጉልለታ፡-

ጸጉ~ጉልለይታ መንፈስ ቁድዱስ ማይባልላ~ ኪንኒ። መዐ ፋጊህ መንፈስ ቶይ ሓቅቀ' ኪና'ም፤ ዳምበ'/ሓ~ጢያት/ ኪና'ም፤ ቶይ መዐ ፋጊህ ፊርደ' ለ~ ኖህ ያስሐስሰህ ኖህ ዓድዶ~ሳ (ዮሃ.15፥26)። ታይ ሲ~ለ'ል መንፈስ ቁድዱስ ሒያዋቴ አፍዓ~ዶ~ኮ' ኢሮል ያክከህ ያምቡልሉዮ፤ አይሚ'ህ ዳምቢ/ሓ~ጢያት/ አድ ረ~ደህ ያነም ኪን አፍዓ~ዶድ ማሮ' ማጺ~ዓ ጉል ኪንኒ። አማይ ጉል ታይ አብሊ'ክ ነመ~ተም ኒ አፍዓ~ዶድ ያነህ የክከም ኮ ኒንኒ አፍዓ~ዶ መዐ ፋጊህ ነፊ'ል ፋክነህ ወዕኖ'~ከ~ ኢሲ ኢፎ' ኖህ አፊሶ' ዒሎህ አካህ ናፍቃድ' ኖህ አ~ዳ። “ማድዳሪ' ኪን ኢይየ~ሱሲ'ህ ሚጋዓህ ኢሚን ኮ~ከ' ኩ ዒያለ' ዳምበ'~ኮ/ሓ~ጢያት/ኮ/ ኡረ ሊቲጊ” (ሃሲ. 16፥31)። መዐ ፋጊ አኒ~ና ገይኖ ካ~ ፋቃድ ኪንኒ። ኒ አፍዓ~ዶ ያይባድዳሎ'፤ ዑሱብ አፍዓ~ዶ~ኮ' ሓንጋል ኖህ ያሓዎ' ታስፋ ኖህ ሳየህ ኪንኒ። (ሂዘ.11፥19) ታሃም ለ ታይ ማላምሚት ሲ~ለ'ል ዓድዶይተህ ናብለ።

ማላምሚት ሲ~ሊህ ማይባልላ~

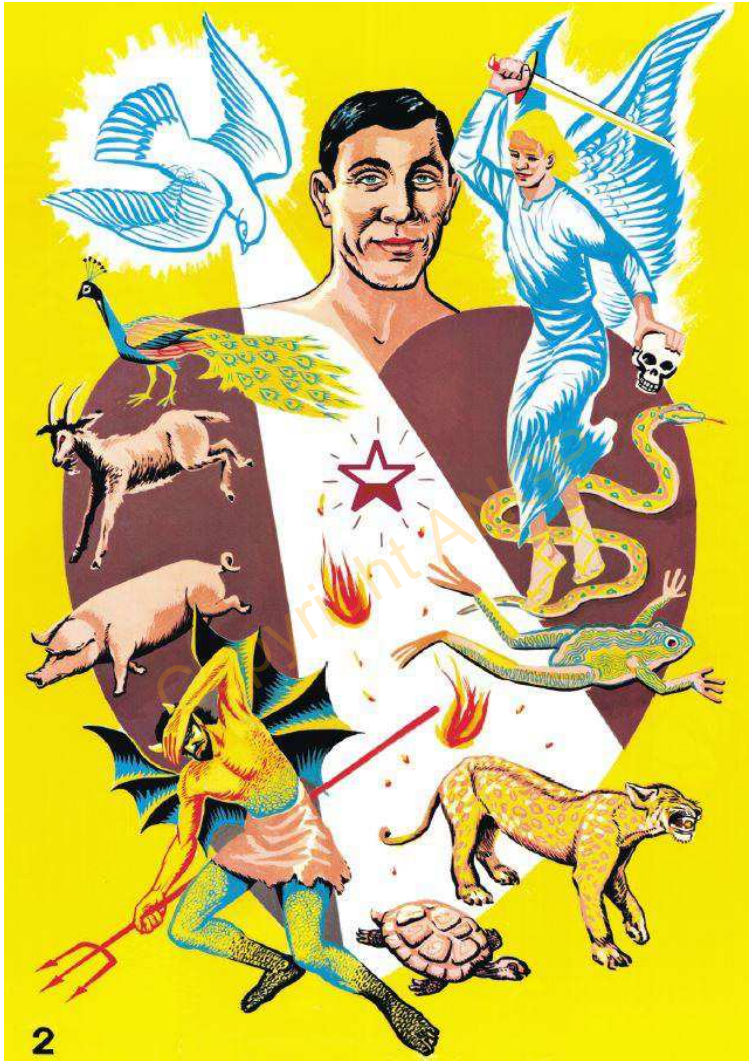
ታይ ሲ~ሊ ተንነ~ሰሐህ መዐ ፋ' ጉርታም ኪን አፍዓ~ዶ ኒ ያይቡልሉዮ። ሰ~ታል ዩብቢጸህ ያምቡልሉዮም ኪን ማላ~ኪያይቲ ለ~ መዐ ፋጊህ ቃ~ል ኪንኒ። “መዐ ፋጊህ ቃ~ል አኒ~ና ለ ቲያ'~ከ~ ሲራ~ሓ ቲያ'፤ ላምማ አፍ ለም ኪን ሰ~ታልኮ ኢጋና'ል ጋዳህ አርባዒመ ቲያ' ኪንኒ፤ ናብሰ'~ከ~ መንፈስ፤ ራማድ ከ~ ቁልፂም ባጸሳም ፋናህ ሙዳ፤ አፍዓ~ዶት ሓሳብክ ጉርታይየ' ለ~ ያሚርሚረ” (ኢ.ብ.4፥12)። መዐ ፋጊህ ቃ~ል ዳምበ'ህ/ሓ~ጢያታህ/ አድዳም ኪን ሊም ራባ' ኪና'ም ከ~(ሮ~ማ.6፥23) ሒያዋህ ኡምቢ'ህ ኢንኪ ጉል ራብተምኮ ላካ'ል ፊርዲ አካህ ዩምሲርሪዐህ ያነም ኒ ሑንሱ~ሳ (ኢ.ብ.9፥27)።

“ዳምበ/ሐ~ጢያት/ ለ ቲያ~ከ~ አ~ሚነ ዋ~ም ኪን ሒያውቲህ ሰፈር ዲን ከ ጊራህ በሎላም ኪን ካሎድ ኪንኒ” (ቱስቡልሉይ 21፥8)።

ዳምበ/ሐ~ጢያት/ ለም ተ~መነ አፍዓ~ዶ

ማላ~ኪያይቲ አኪ ጋባክ ሒያውቲ ሓንካ ዩብቢጸህ ያነ። ታሃም ለ~ ኡምማን ና~ኮ' ራቢ ናክ ማ ራ~ዓም ቶይ ዳምበ/ሐ~ጢያት/ ለ ሒያውቶ' ካ~ ሑንሱ~ሶ' ዒሎህ ኪንኒ። አካህ አዶ~ቢትናም ኪን ኒንኒ ናብሰ። አማም ባሊህ ለ~ ካ~ መማገር አካህ ናይላግኅ ናስከ~ሀለም ኪን ሳራ። ፈሎ~ኮ' አኪ ጉራም ኡምቢህ ኢንኪ ለልለዕ አብሐል አምቢድዲለ ለ፤ ሪምሚ ለ~ ተን በ~ተ ለ። ያክኮይ ኢክካህ ኒ ናብሰ'~ከ ኒ መንፈስ ኡምማን ጉሉህ ማርታም ተክከህ። ኢንኪ ለልለዕ ፊርደህ መዐ ፉጊህ ነፊል ካብ ኢይየ ለ (2ቆሮ.5፥10)።

ታይ ሲ~ለ'ል ዳምበ/ሐ~ጢያት/ ለ ሒያውቲ መዐ ፉጊህ ፋሮ ካሳህ ከ~ መዐ ፉጊህ ካሐኖህ ኢሲ አፍዓ~ዶ ፋ~ካ~ናም አጸጸሳህ አብሊ'ክ ናነ። መንፈስ ቁድዱስ ዲተ~ከ'~ ዳምበህ/ሐ~ጢያታህ/ ተምመግገህ ታነም ኪን አፍዓ~ዶድ ኢሲ ኢፎ' ሪፋ~ናም አጸጸሳ። መዐ ፉጊህ ኢፊ ለ~ ታይ አፍዓ~ዶ~ኮ' ዲተ ኡምቢህ አክ ያይያ~ዎ' ያሚ~ተ። መዐ ፉጊህ ኢፊ ሳ~ ጉል ዲተ ታማይ ሰፈር ሓብቶአ አል ታነ። ኪንኒ ጉል ለ~ አቱ ኢምኪሕሒን ያይኒቢበ ቲያ'~፤ አድዶ~ኒያት ኢፎይታ' ኪን ኢይየ~ሱስ ኪሪስቶስ ኩ አፍዓ~ዶድ ሳዎ' ዒሎህ አካህ ኢይፊቁድ፤ ታይ ሲ~ለ'ል ታምቡልሉውም ባሊህ ለ~ ዲተ~ከ' ኡማ ዲተት ሲራሕ ኩ አፍዓ~ዶ ሓበህ አውዐ ለ። ኢይየ~ሱስ፡- “አኑ አድዶ~ኒያት ኢፎይታ' ኪዮ፤ ዩ ካታ~ ቲ~ አኒ~ናት ኢፎ' ገ~ ለ ኢክካህ ዲተድ ጋሓንጋ~ሐ ማለ” የጽሐ (ያሃ.8፥12)። ኢሲ ሓዋላህ፤ ኢሲ ወይለ' ለ~ አኪ ማሪህ ዒዳ~ዲንናህ ዳምበ/ሐ~ጢያት/ ኢሲ አፍዓ~ዶ~ኮ' ታይያ~ዎ' አብታም ኪን ዱፍላ ኮህ ታስላቶ' ማጸዕታ። ኡምማኒምኮ ኣጋና'ል ጋባ ጸዮም ከ~ ሳክከ' ለ~ ሂን፤ አፊታ ቲያ'~ከ~ ጊብረ'ድ አሰ' ጸ~ዓ፤ ማላምማ ለ~ ሂን አራሕ፤ ኢፎይታ' ኪን ኢይየ~ሱስ ሲንኒ አፍዓ~ዶድ ሳይሳ~ናም ከ~ ዳምበ/ሐ~ጢያት/ ኪን ዲተ ያይያ~ዒ~ኒም ኪንኒ። ዲተ አል ረድደህ ታነም ኪን ባር፤ አልሳ~ከ ሒቱክ ዳጎ ሓቶ' ኖህ አብቶ' ጸዕተሚህ፤ አይሮ በ~ድዳ ጉል ዲተ ያክኮይ ዒንጸጸጸ~ ኢፊ ሰፈር ሓባ። ኢይየ~ሱስ ጋንናትቲ አይሮ ኪንኒ።

2

2. ዳምቦ/ሐጠያት/ ለም ተመሳ አፍዓጥ

ኢይየሩሳሌም ለሚል ያነ መቅደስ ዓረ'ህ የደ~ ጉል፥ ታማድ ጸ~ማይከ
 አ~ቢሒ'ይ ቲንም ኡምቢ'ህ ሃዳነ። “ዩ ዓረ'ከ ገሎት ዓረ' አክ ኢይየ ሎን የህ
 የምኩትቱቤህ ያነ፤ ያክኮይ ኢክካህ አቲ'ን ባጸ~ጸት ዓረ' አብተን” የጽሐህ ማ~ል
 ታይቢድዲለሚ'ህ ጣምል ከ~ ጸጉጉጉልለ ታ~ቢሐሚ'ህ ዲፊ'ን የይፈከ~ከነ
 (ማ~ቲ.21፥13)። ኩ አፍዓ~ዶ አካ'ህ ቲምፊጥጢረም መአ ፋጊህ ዓረ'፥ መዐ
 ፋጊህ መቅደስ ታክኮ' ዒሎህ ኪንኒ። መዐ ፋጊ ኩ አፍዓ~ዶድ ማር'፥ ዓጸ'
 ያይማ~ዎ'፥ ኢፎ'ህ፥ ካሐኖ'ህ ከ~ ኒያ'ታህ ያማጎ' ጉራ። ኢይየ~ሱስ ኪሪስቶ'ስ
 አካ'ህ የመ~ተም ኒ ዳምቢህ/ሐ~ጢያቲ'ህ/ ቢሒልላ~ካ ኖህ ያሐም ቡሳ
 አክከክካ'ህ ዳምቢ/ሐ~ጢያት/ ሐይላ'~ከ ረ~ዳ~ኮ' ናዋ' ኒ ያይያ~ዎ' ዒሎህ
 ኪንኒ። “አማይ ጉል ባጸ (ኢይየ~ሱስ) ናዋ' ሲን የይየ~ዐምኮ' ሩምማህ ናዋ'
 አውዐ ሊቲን” (ያሃ.8፥36)።

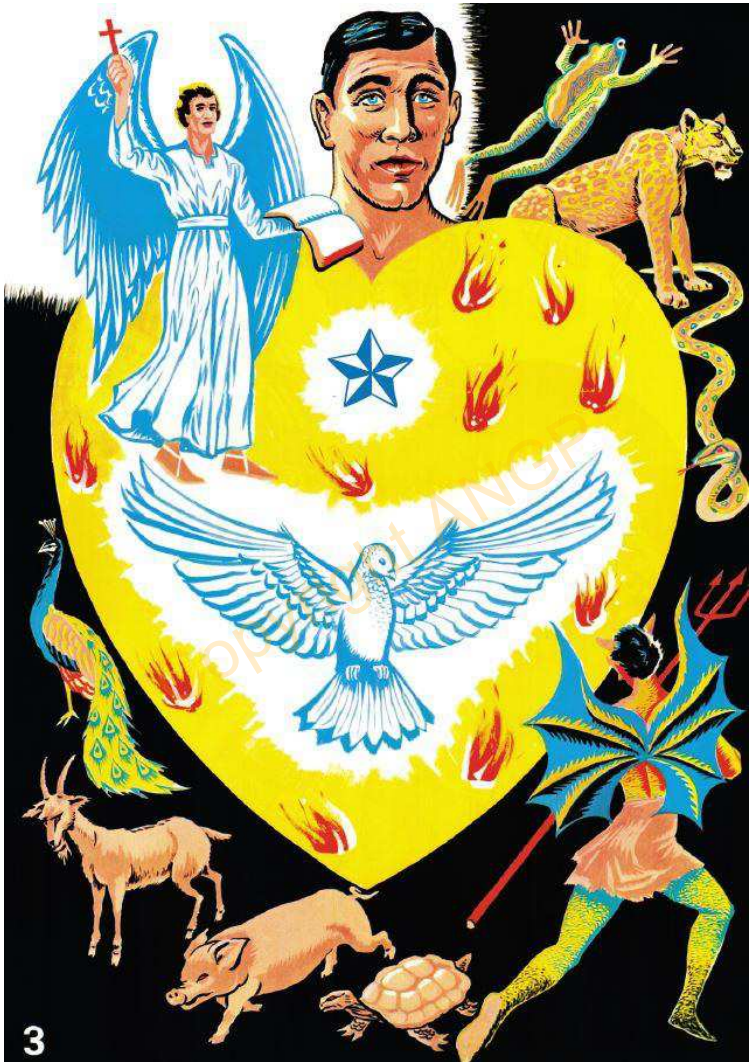
ማድዳሒት ሲ~ሰ'

ማድዳሒት ሲ~ሊ ሐቅቂ ኒስሲሐ ሳዎ' ኡጉተህ ያነም ኪን ዳምቢ/ሐ~ጢያት/
 ለ ሒያውቲህ አፍዓ~ዶ አይናህ ኢግጊዳ'ም ኒ ያይቡልሉው። ካ~ዶ' ኢይየ~ሱስ
 ኪሪስቶ'ስ ማስቃላ'አክ አካ'አህ ራብም ኪን ማንጎ ዳምቢ'ት/ሐ~ጢያት/ አይጸጸ'
 ፋና'ህ ናባ'ም ከ~ ኡማም ኪናም ኒ ያይቡልሉው። ታይ ሒያውቲ መዐ ፋጊህ
 ቃ~ሊ'ህ ማይባልላ~ ኪን ማላ~ኪያይቲ ዩ'ብበጸህ ያነ ማስቃል ያብለ ጉል
 ሐዛና'ህ ጸግጊትተህ ታነም ኪን አፍዓ~ዶ ዒልለህ አክ ቢያኪትታህ ማንጎ ኢሲ
 ዳምቢ'ህ/ሐ~ጢያቲ'ህ/ ዳዓባ'ህ አፍዓ~ዶ~ኮ' ታውዐም ኪን አድዳ ለ ናስሐ አድ
 ታሕዲረ። ኢይየ~ሲስ ኪሪስቶ'ሲህ አራሐ'ህ ዓድዶወም ኪን መዐ ፋጊህ ናባ
 ካሐኖ' ያብለ ጉል ታይ ካሐኖ'ህ አፍዓ~ዶ አክ ዳላልታ፤ ዒልለ'ህ ለ~ መዐ ፋጊህ
 ባጸ' ኪን ኢይየ~ሱስ ኪሪስቶ'ስ፥ ካ~ ኢጸጸ'ህ ማስቃላ'ክ ራብም፥ ማንጎ ካ~
 ዳምቢ'ህ/ሐ~ጢያት/ አካ'ህ ያስጋጸጸ' ዒሎህ ታይ አድዶ~ኒያል የመ~ተ'ም ካሳ
 ጉል አፍዓ~ዶ ካ~ ካሐኖ'ህ አክ ጸግጊትታ።

ኢይየ~ሱስ የመ~ግጉረ'ም፥ ከ~ና'ንቲ ጋምማ' ጸግሐክ አክ ሃየ~ኒህ ቢያኪተ'ም፥
 ጋቡ'ብከ ኢባ~ቢድ መሳ~ሚ'ር አክ ሙድዳምተህ ኒ ዳምቢህ/ሐ~ጢያቲ'ህ/
 ኢጸጸ'ህ ማስቃላ'ክ ራብም፥ ሚገ' ለ ኢሲ አፍዓ~ዶ~ኮ' ኢሲ አኒ~ና
 ዩይቢድዲለህ ኒስሲሐ ሳ~ም ኪን ዳምቢ'ህ/ሐ~ጢያት/ ለ ሒያውቶ'ህ ዓዲ'ህ አካ'ህ

ታምቡልሉው። ሚስቲያታህ ኢሰ' ኣብሊ'ይ ያነም ባሊ'ህ ኣባህ ኢሰ' ኣካህ ያብለም ኪን መዐ ፋጊህ ቃል ያይኒቢበም ኪን ዋክተ፥ መዐ ፋጎ'ኩ ኣይጽጽ' የጸ~ጸህ ያነም ከ~ ካ~ ቲ~ዞ'ዝኮ ቲልላየህ ያነም ዒልለ'ህ ኣ~ጺጊ'ከ ያዲየ። ናባ ሓዛን ከ~ ናስሓህ ያርኩተህ፥ ጺሞ~ከ' ማንጎ ወዕናና'ህ ኢሲ ኣፍዓ~ዶ መዐ ፋጊህ ነፊ'ል ላትታ' ኢሳ ጉል ኢይየ~ሱስ ካይያ'ድ ዒልለ'ህ ካብ ኣድ ያ። “ካ~ ባጸ' ኪን ኢይየ~ሱስ ኪሪስቶ'ሲህ ቢ~ሊ ኡምቡካ ዳምበኣ~ኮ/ሓ~ጢያትኮ/ ያይሱይቲን” ያም ኪን ሓቅቀ' ኣ~ጺጊ'ከ ያዲየ ጉል (1ያሃ. 1፥7)፥ መዐ ፋጊህ ካሓኖ~ከ ሰላም ካ~ ኣፍዓ~ዶድ ሳ~ና'ም ኣጸጸሳ። “ዬ መዐ ፋጎ'~ ሱይቱን ኣፍዓ~ዶ ዮህ ኢፍጢር፥ ሪግ የም ኪን መንፈስ ለ~ ዬ ኣድዳድ ኡስዑስሱብ” (መዝ.51፥10)። ኣማ'ም ባሊ'ህ ለ~ መዐ ፋጊህ ቃል፥ “ታይ ላትታ' ዮህ ያነም ኪን ቲያ'ድ፥ መንፈስ ለ~ ኣክ ዩግጊዲለህ ያነ ቲያ'ድ፥ ዬ ቃ~ላ'ህ ለ~ ኣጸጸም ኪን ሒያውቶ'ድ ቁሉሕ ኣውዋ' ኪዮ” ያጽሐ(ኢሳ.66፥2)። መንፈስ ቁድዱስ ለ~ ታይ መዐ ፋጊህ ቃል ኣካህ ዓድዶ~ሳ። “ዬ ዓዶ ባጸ'/ባጸ/ ኣይዱኩም ኣጸሕ፤ ኩ ዳምቢ/ሓ~ጢያት/ ቢሒልላ' ኮህ የክከህ ኪንኒ” (ማ~ቲ. 9፥2) ያም ኪን ማድዳራ' ኢይየ~ሱስ ታይ የንነ~ሰሐም ኪን ዳምቦ'/ሓ~ጢያት/ ለ ሒያውቶ'ህ ዮምሐውወ ቲያ' ያክከ። ሒልሊናህ ለ~ መስቀሊ'ድ ቁሉሕ ያ ጉል ቶዩ ማድዳራ ቲልላ~ሰም ኪን ኡምቡካ ታዓ'በ~ከ ማስቃላ'ክ ሓጺተም ኪን ካ~ ቢ~ሊ ቶይ ካ~ ዳምቢህ/ሓ~ጢያቲህ/ ዑ~ካ' ኡምቢ'ህ ኣካህ ያጸ~ጸም ካሳ፤ “ናኑ ኣብነም ኪን ኡምነህ ሳብባታ'ል ቢያኪተ፤ ኒ ባዳሊህ ሳብባታ'ል ለ~ ዩምቲክቲክ፤ መዐ ፋጊ ለ~ ኡምማን ኖይዩህ ባዳላ' ካ~ ኣሞል ዩ.በጸዮ” (ኢሳ. 53)

ማድዳራ' ኢይየ~ሱሱ'ል ያ~ሚነ ጉል መንፈስ ቁድዱስ ከ~ መዐ ፋጊህ ካሓኖ' ቶይ ታሱይቱነም ኪን ካ~ ኣፍዓ~ዶድ ረድዳ። ካ~ ዳምቢ/ሓ~ጢያት/ ቢሒልላ' ኣካህ የክከም ከ~ ኢይየ~ሱስ ኪሪስቶ'ሲህ ቢ~ሊ ካ~ ዩይሱይቱነም ኣካህ ዓድዶይታ። (1ዮሃ. 1፥7) ታይ ማ~ዶ ማ~ዳ ጉል ኢይየ~ሱሱ'ል ተ~መነም ኣክ የ~ኒ'ም ኡምቢ'ህ መንፈሲ'ህ ማራብታ'ም ከ~ ኡምማን ጉ~ሊት ኣኒ~ና ለ~ም ሳክከ' ሂን ሓቅቀ' ኪንኒ ያ~ና'ም ኣጸጸሳ(ያሃ. 3፥16)። “ኢንኪሕኪን ኢሲ ባጸህ ኣራሓህ፥ ኢሲ ፀግጋህ ማንጋህ፥ ካ~ ቢ~ሎ'ህ የክከም ኪን በ~ዳ' ገይነ፤ ታሃ'ም ለ~ ኒ ባዳሊህ ቢሒልላ~ካ ኪንኒ” (ኣፈ. 1፥7)።

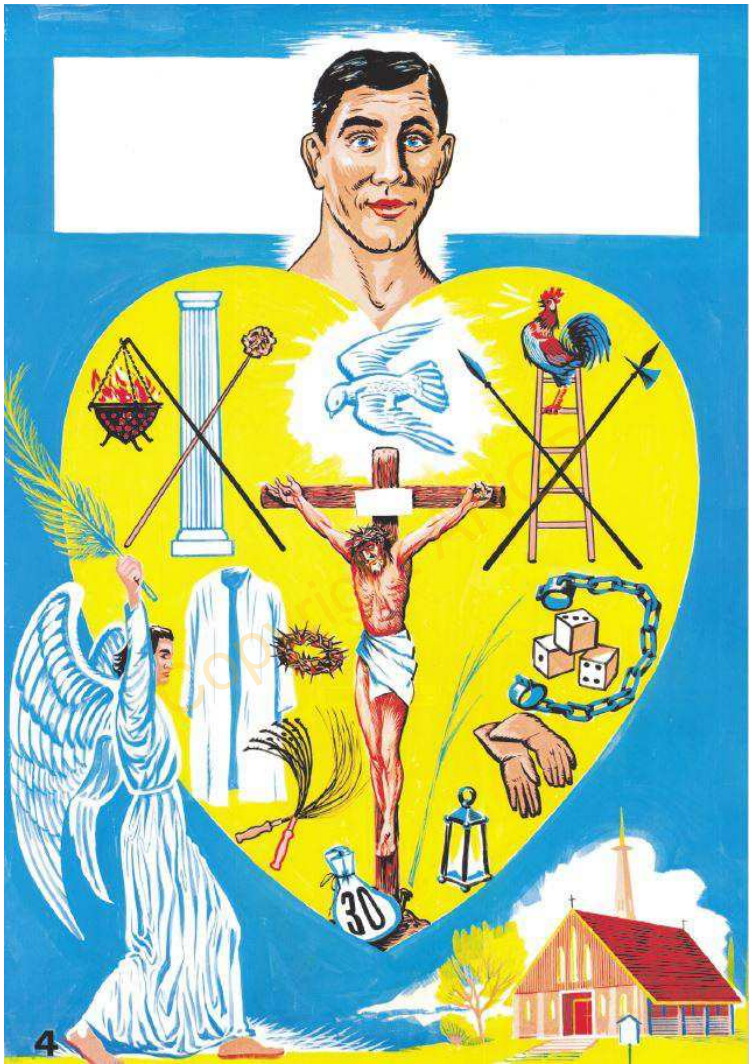

3. ነስሲሐ ሳይታ አፍፃሚ

ታይ ዓይናህ ዳምበአህ/ሐ~ጢያታ'ህ/ የምመ~ገህ ያነም ኪን ሐዶይታት መግገር አካ'ህ ያጸ~ጸህ መዐ ፋጊህ ኪብረ'ህ ማራህ ቶይ “ዩይሱኩመህ ኒ ዩክሒነም ኪን” መዐ ፋጎ' ያስጋልጋሎ' አድዳ~ኮ' ጉራ(1ያሃ.4፣19)። አድዶ~ኒያ~ኮ' አድዶ~ኒያትቴ'ም ያክሒነምኮ አጋና'ል መዐ ፋጎ'~ኮ መዐ ፋጊሂ'ም ያክሒነ። አማይ ጉል ለ~ ቶይ ታይ ሲ~ለ'ል ታነም ኪን ዳምቢ/ሐ~ጢያት/ ማይባልላዩት ኪን ሳዓ~ኮ አልሉ~ላ ኡምቢ'ህ አፍዓ~ዶ~ኮ' ኢሮል ተክከህ ኪኖ ናብለም። ያክኮይ ኢክካህ ሰ~ጣን ቶይ ታይ ዩይሱኩመህ ማሕዲሮ አበህ ዩነም ኪን አፍዓ~ዶድ ጋሐህ አድ ሳዎ' ጉራም ሂጽጽ'ህ ታይ ሒያውቴህ አምማታ'ል ጋሐንጋ~ሐ~ና'ም ማሐባ። ታሃ'ሚህ ሳብባታ'ህ ለ~ ማድዳሪ ኢይዮ~ሱስ “ፋታናድ ሳይታ~ና'ክ ሰሊታ፣፣ ፃሎት ለ~ አቢታ” (ማ~ሪ.14፣38) የህ ሰሊትኖ' ኖህ አ~ዳ'ም ኖክየ። “ዲያብሎስ ለ~ ካ~ አምቆ~ማ፤ ኡሱ'ክ ለ~ ሲንኮ ኩዶ' ኪንኒ” (ያይቆ'. 4፣7)

ማፋርሪት ሲ~ለ'

ማፋርሪት ሲ~ለ'ል፣ ሐቅቂ ኪሪስቲያንቴ ማድዳሪ' ኢይዮ~ሱስ ራቢህ አራሐ'ህ ኡምማን ጉ~ሊት አኒ~ና~ኮ' ዳንጋሕ ሂን ሰላም ሳሪተህ ካ~ ናብለ። አማይ ጉል ማድዳሪ ማስቃልኮ' በ~ሒ'ህ አኪ'ህ ኢንኪ'ሚህ ማፋሊታ። “አድዶ~ኒያ ዮይያህ አክ ታካሪምተም ኪን፣ አኑ ለ~ አድዶ~ኒያህ አክ ታካሪመም ኪን ኒ ማድዳሪ' ኢይዮ~ሱስ ኪሪስቶ'ሲህ ማስቃልኮ' በ~ሒ'ህ አኪ ፋሎ ዮ~ኮ' ታጸ~ጸይ” (ገላ. 6፣14)። ኢይዮ~ሱስ ማስቃላ'ክ አካ'ህ ራብም “ዳምበ'ህ/ሐ~ጢያታ'ህ/ ራብነህ ጋንናታ'ህ ማርኖ' ዒሎህ” ኪንኒ። (1 በጥ. 2፣24) ሐቅቂ ኪሪስቲያንቴ ታይ አድዶ~ኒያሂ'ሚህ ራብ ቲያ' ኪንኒ። መዐ ፋጊህ ቃ~ል ታህ የህ ኒ ያኢዝዚዘ። “መንፈሲ'ህ ጋሐንጋ~ሐ'፣ ሐዶይታት መግገር ለ~ ናቢ'ህ ማ~ቢና” (ገላ. 5፣16፣25) ታይ አፍዓ~ዶህ ሲ~ለ'ል ናብለም ኪን አኪ ሚስሊ ኢይዮ~ሱሱ'ክ ሳራ' አክ ዒደ~ኒምኮ' ላካ'ል አክ ዩምጸ.ወም ኪን ጉንደ'~ኮ~ ናሕሩር ማለህ ካ~ ዓ~ዳ አካ'ህ ዩግራፊ~ኒም ኪን ፀግራፍ ኪንኒ። ታሃ'ም ለ~ ኡሱ'ክ ኡምማን ኖይዩህ ዳምቢህ/ሐ~ጢያቲ'ህ/ ሳብባታ'ል ዩምቂፀፂዐ'ም ኒ ያይባልላዎ' ዒሎህ ኪንኒ። “ካ~ ቢያካ'ህ ናኑ ኡርነ” (ኢ.ሳ. 53፣5)።

4. ኪሪስቶስ ለ'ህ ራባ~ና'ም

ሀ~ሮድሲ'~ከ ካ~ ዓስካር ኢይየ~ሱሱ'ል አል ተይለ~ገፀህ ካ~ ቲግሪፊምኮ
ላካ'ል ዳሃብ ጋምሚህ ኢጽጻአህ ከ~ና'ን ቲ ጋምማ' ጸግሐክ አክ ሃየን፤ ኑጉስ ዲጊህ
ኢጽጻ'ህ ለ~ ሚድጊ ጋባክ ሐጽጺ ዲጋአ አክ ሃየ~ኒህ ኒፊ'ል አክ ጉሉብ~ኒ'ህ:-
“አይሁድ ኑጉሱ'~ ሲ~'ሕ ኢግጊዲይያ ረድ!” አዩ'ክ ዓነ~ጋ'ራህ አል አል
ራብቢሲተን፤ ቱፍ አል የን፤ ጸግሐ ለ~ ዲጋ'ህ አክ ሳባባን። ጋዳ'ህ ሐ~ላ~ስሳም
ከ~ ናሕፋር ሂናም ኪን ዓይናህ አል አይለ~ገዲ'ይ ዩኒ~ኒ'ምኮ ላካ'ል ካ~ ታካረን
(ማ~ቲ. 27፣27-31)። ታስሒዚንም ለ~:- ካ~ፋ' ለ፣ ዓሎት አባ'ህ፣ ሳምባት
ሳምባታ'ህ ሞ~ሳት ዓረ'ህ ታዲየህ ታቅሩበህከ' ታቂድዲሰህ፣ መዐ ፋጊህ ሚጋዕ
ፋይሊሳም ኪን መዝሙር አዚምሚሪ'ህ፣ ዳምባ'/ሐ~ጢያት/ አብታ አብታህ መዐ
ፋጊህ ባጸ' አምማን ጉል ታካርታም ኪን ኪሪስቲያን ሚጋዕ ለ ኡሊ~ኡሊ ሒያው
ታነ'(ኢ.ብ.6፣6)። ታሃም ኡይሱኩምማ' ኢሰህ ዩብለህ ማድዳሪ ኢይየ~ሱስ ታህ
የህ ዩነ፣ “ዓራ'ናል ያነም ኪን ዩ አብባህ ፋቃድ አባ ቲ~ ኢክካህ፣ ዩ ማድዳሪ፣
ዩ ማድዳሪ፣ ዮክ ታም ኡምቢአህ ዓራ'ን ቲ ማንጊስቲ'ል ሳይታም ማኪ” (ማ~ቲ.
7፣21-27)። አኪ ታይ ሲ~ለ'ል ገይዩ~ማም ኪን ሚስሊ፣ ማ~ላ'ህ ተምመግገህ
ታነም ኪን ዩሁ~ዳት ሳንጣ ኪን። ዩሁ~ዳ ቃራ~ሳት ሰድዶም ዮውዋ'
ማድዳሪ' ኢይየ~ሱስ ቲልላ~ሰህ ዮሐውም ኪን ካ~ ተምሃ~ራይ ኪን። ዩሁ~ዳ
ኡምማን ጉል አሕሲቢ'ይ ዩነም ማ~ል ዳዓባ'ህ ቡሳ ኪ~'ይ ዩነ። ማ~ል ካሐኒ
አፍዓ~ዶ አክ ዩጸውህ ዩነ።

ሰንሰል፣ ፋ~ኑስ ከ~ አኪ ማንጎም ለ~ ቶይ ባር ተመ~ተህ ማድዳሪ'
ኢይየ~ሱስ ቲብቢጸም ኪን ሮ~ማት ዓስካር ቲብቢጸህ ቲነም ኪን፤ ኒ
ያይቡልሉየም። ታይ ላምማ ሊሓትቶ ለ~ ቁማራ'ህ ታምፊዕ፣ ሮ~ማት ዓስካር
ኢይየ~ሱስ ሳራ' በያይ ታነ ሃኒህ ዒደት አካ'ህ ዒድዲሲታን ኢይያ ኪን። “ዩ
ሳራ' ሓድዲ~ሊታን፣ ዩ ቃሚሲ'ል ለ~ ዒደት አል ዒድዲሲታን” (መዝ.22፣18)።
ማድዳሪ' ኢይየ~ሱስ'ም ኪናም ኢምምቢ'ህ በያ'ህ ካይያ' ካ~ ማጉርና “ታይ
ሒያውቲ ኒ ኑጉስ ያክኮ' ካ~ ማጉርና” የጽሒን።

አድዶ~ኒያል ታነ ሒያው ኡምቢ'ህ መዐ ፋጊህ ባርካት፣ ላየ(ሮ'ብ)፣ኢፎ፣
አይሮ~ከ' ተይያ'ህ ኢግጊዳ'ም ኡምቢ'ህ ጉርታህ ኪን። ያክኮይ ኢክካህ ቶይ

ታሃም ኡምቢ'ህ ዮሐየም ኪን መዐ ፋጎህ አ~ዳም ኪን ኪብረ' አካህ ዮሐየ~ኒህ ካ~ ያስጋልጋሎ~ና'~ከ~ ሲንኒ ማድዳራ'~ከ ተን ያይሚርሪሐ ቲያ' ካ~ አቦ~ና' ማ ጉሪንኖን። ማንን ማራ'ድ መዐ ፋጊ ታዓብ' ገያን ዋክተ'~ከ ኒያ ዒዳ~ና'ም ኪን ዋክተ' ቡሳ ጉርሱ~ሳ ቲያ' ኢክካህ አኪ'ሚህ ጉርሱ~ስ ዋ~ ቲያ' ያክከህ አካህ ያምቡልሉየ።

ማሓ~ጸ'ህ ማሳንጋለድ አክ መደን ጉል “ቢ~ሎ'~ከ ላየ አክ ኦብተ” (ያሂ. 19፥33-37)። ዶርሆይቲ ወ~ዳምኮ' ባሶል በጥሮ'ስ ማድዳራ' አዶ~ሐ ጉል ካ~ ዩክሐደህ ዩነ፤ ያክኮይ ኢክካህ ላካል የንነ~ሰሐ ሲሪይ ጸ.ም ሓደ(ማ~ቲ. 26፥69-75)።

ዩ መዐ ማሪህ ያይኒቢበ ቲያ'~! ሐቅቀህ ከ~ ዓዲ'ህ ኢሲ አፍዓ~ዶ ማድዳራ' ኢይየ~ሱሱ'ህ ቶሐየም ታምሚስኪረ'፣ ጊብረ'ህ ያክኮይ አፋ'ህ ታይቡልሉየህ ታይሳ~ብ'፣ ወይለ' ማድዳራ' ኢይየ~ሱስ ካታይታም ከ~ ማፅሐፍ ቁድዱስ ታይኒቢበም ሒያው ኮክ ታ~ጸገም ማጉርታ'፣ ማድዳራ' ኢይየ~ሱስ የም ባሊ'ህ “አማይ ጉል ሒያው ነፊል የህ ቲምኢምሚንሚ'ህ ኡምቢ'ህ አኑ ለ~ ቶይ ዓራ'ናል ያነም ኪን ያብባህ ነፊል አካህ አምአምማኖ” ኪየ። ያክኮይ ኢክካህ ሒያው ነፊል ዩ ዩክሐደ ቲያ' አኑ ለ ቶይ ዓራ'ናል ያነም ኪን ያብባህ ነፊል ካ~ አክሐዶ' ኪየ” (ማ~ቲ. 10፥32-33)። ማድዳራ'ል አል ሐ~ላይሲትታ'፣ ኢይየ~ሱስ ታህ ለ~ የጽሐ:- “ኢሲ ማስቃል ዩይኩዐህ ዩ ላክ ካታየ ዋ~ ቲ~ ዮይያህ ማ ዱ~ዳ” (ማ~ቲ. 10፥38)። ቶይ ጸ~ጸዕ ኪን ኢይየ~ሱስ ኪሪሰቶ'ሱል ዒኪትተም ጋንናትቲ ባ~ዒ'ል ኪንኒ።

ኡምማን ዳባና'ህ ዩምኢምሚነ ጸ~ጸዕ ኪቶም ኪን ማድዳራ'
ኢይየ~ሱሱ'~፥

ታይ አድዶ~ኒያህ ዲተድ አይሮ~ከ' አልሳ ባሊ'ህ ዮህ ኢፊስ፤

ቁድዱስ ኪን ኢሲ መንፈሲ'ህ ለ~ ዒኮ' ዮህ ቲክ፤

ዳምብ'~ኮ/ሐ~ጢያትኮ/ ኩዶ'ክ ዩ ዓካሊስ፤

ሪሚድኮ' ለ~ ዩ ኡይሱይቱን፤

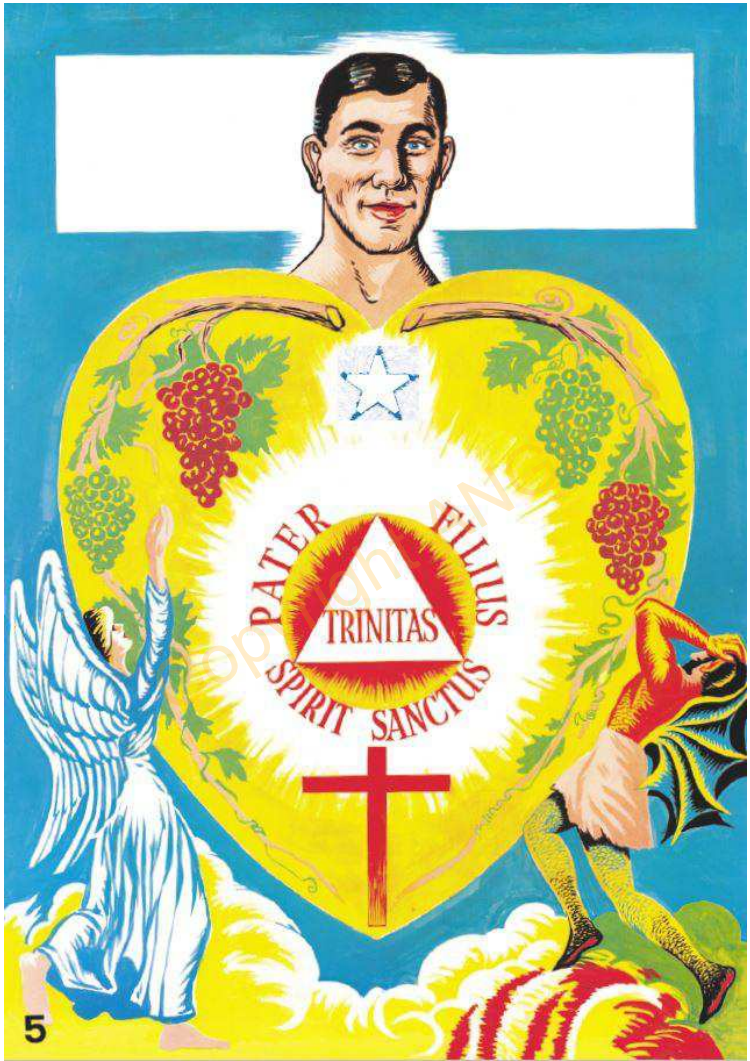
ቶይ ኩ ቢ~ሎህ ናፃ አውዎክ።

ቶይ ኡምማን ጉ~ሊት ሃገሪ'ል ለ~ ሊይዩ~ክ' አባ~ሮ~ኮ'
ሱይቱን ቲያ' አክከህ ሱ~ሎክ።

ማካውዋኒት ሲ~ለ'

ማካውዋኒት ሲ~ሊ ኒ ያይቡልሉየም ናባ ፀግጋ~ክ' መዐ ፉጊህ ሚሕረቲ'ህ ዳምበ'~ኮ/ሓ~ጢያትኮ/ ኡርታይዮ' ገ~ም ኪን ዳምበ'/ሓ~ጢያት/ ለ ሒያውቲህ አፍዓ~ዶ ሱይቱን ቲያ ታክከ'ም ኪንኒ። ሓቅቂ መዐ ፉጊህ መቅደስከ' አብባ፣ ባጸ'~ክ መንፈስ ቁድዱሲ'ህ ማሕዲሮ ያክከ። ታይ ታስፋ ኡኩምማ' ተህ ኒ ማድዳራ' ኪን ኢይየ~ሱሲ'ህ አራሓ'ህ ናህ ቶምሐውወህ ኪንኒ። “ኢይየ~ሱስ ለ~ ዩ ኪሒን ቲ~ ዩኒየምኮ' ዩ ቃ~ል ጸወጸህ ኪንኒ፤ ያብባ ለ~ ካ~ ኪሒና፤ ካ~ ኡ~ላ'ል ለ~ ናሚ~ተህ ካይያ'ድ ማሕዲሮ አቢንኖ' ኪኖ” (ያሃ. 14፥23)። መዐ ፉጊ ሒያው ኢሲ ባጸህ አራሓ'ህ አባህ ያበ~ረከ፣ ያስኪቢረ፣ ናው ለ~ኢሳ (ሉ~ቃ'. 1፥52)። ሒያውቲ አፍዓ~ዶ መዐ ፉጊህ ሓቅቂ መቅደስ ታክከ ጉል ዳምቢ/ሓ~ጢያት/ ሪሚድኮ' አክ ያጸ~ጸ። ቶይ ኑብለም ባሊ'ህ ዲራ'ብቲ አብባ ኪን ሰ~ጣንኮ' ፋርሪቲምተህ ከ~ ሰ~ጣኖ'ህ ታምሚርሪሐ አልሉ~ላ~ክ' ሳዒህ ኢጽጻ'ህ ሓቅቂ መንፈስ መንፈስ ቁድዱስ ካ~ አፍዓ~ዶድ ረ~ዳ። ታይ አፍዓ~ዶ ዳምበ'/ሓ~ጢያት/ ፊርሮይታም ሂጽጻ'ህ መዐ ፊረ ፊርሮይታም ኪን ታክሊ ዓረ ታክከህ መንፈስ ፊረ አክ ያ~ኖም ኪን፣ ካሓኖ'ህ ኢግጊዳ~፣ ሰላ~ም፣ ኒያ~ት፣ ዋጋረ'~፣ አዳበ'~፣ ናሕሩ'~ር፣ መዕነ፣ ኢምነ~ት፣ ሳ~ሃ~፣ ዩ ጺ~ዓ ያ~ኖም ከ~ አኪ ታህ ኢግጊድ መዐ ፉጎ~ክ ሚና~ዳ'ም ኒያቲስሳም ኪን ፊረ ታይያ~ዐ(ገላ.5፥22-23)። ታይ ዋክተ' ቶይ ሓቅቂ ወይኒ ጉንደ' ኪን ማድዳራ' ኢይየ~ሱሲ'ህ ፊረ ፊርሮዋም ኪን ሓክ ያክከ። ቶይ ፊረ ፊርሮዋሚ'ህ ማስጠር ለ~ ኪሪስቶስሊ'ህ ለም ኪን ኢንኪ~ባ ሲክ ኢስ ጉል ኪንኒ። ኪሪስቶስ ኢሲ ቃ~ልሊ'ህ ለ~ ታይ አፍዓ~ዶድ ሲክ ያ(ያሃ. 15፥1-10)።

5. ԽՈՒՆԱՆ ԽՈՒՆԱՆ

መንፈስ ቁድዱሱ'ህ የምመግገም ሂሳብ ከ~ ዩምጢምሚቀም ሂሳብ ለ~ ሓዶይታት ሲራሕከ' ፊጥረት ቲያ' ኪን ሒያውቲህ መግገር ያስዲረም ኪን ሓይላ' ያ~ልለ (ገላ.5:24)። መንፈስ ቁድዱስ ካ~ ያምሪሐም ሂጽጸ'ህ ሓዶይታት መግገር አበ ማለ(ገላ.5:16)። ያብለሚ'ህ፣ ያብበሚ'ህ ከ~ አድ ታማ~በበሚ'ህ ማራ~ና'ም ሓባህ ኢምነቲ'ህ ማራ። አይሚ'ህ “ቶይ አድዶ~ኒያ~ኮ' አካ'ህ ሱብናም ኪን ሱባ ለ~ ኡሱ'ክ ኒ ኢምነት ኪንኒ” (1ያሃ.5:4) ያም ሂጽጸ'ህ ኪንኒ። ዓድዶይተ ናብራ~ኮ'~ ታስፋ ለም ኪን ሒያውቶ' ያክከ። ማድዳሪ ኢይየ~ሱስ ጸየ ዋክተ' ጋሐ' ኪና'ም ታስፋ አባም ሂጽጸ'ህ ሓይላ' ገያ። ቶይ ኡምማን ጉሉህ ማራም ኪን መዐ ፉጊህ ካሓኖ ለ~ ኢጋሊ'ክ ማራ፤ “ሱይቱን አፍዓ~ዶ ለም መዐ ፉጎ' ታብሎ' ኪና'ም ሂጽጸ'ህ ጋንናትቲ ባ~ዲ'ል ኪንኒ” (ማ~ቲ.5:8)።

ኑጉስ ዳ~ዊት ማንጎ ጋድዳ' ለ ቲያ'~ከ~ ኢሲ ናዓብቶ~ሊ'ቲህ አሞል ማንጎ ሱባ ጋ~ዲስ ቲያ' የክከሚ'ህ ሳርሪ'ህ ቶይ ሲሪይ ጸባ አድ ታንም ሒያውቲ አፍዓ~ዶድ ኪና'ም የ~ጸገህ ዩን። አማይ ጉል ኢሲ አፍዓ~ዶድ ቶይ ታይ መንፈስቲ ሱባ ገም' ዲሎህ ታህ የህ መዐ ፉጎ' ጸ~ዲመ። “ዩ መዐ ፉጎ'~ ሱይቱን አፍዓ~ዶ ዮህ ኢፍጢር፤ ሲሪይ መንፈስ ለ~ ዩ አፍዓ~ዶድ ኡስዐ-ስሱብ” (መዝ.51:10) ቶይ ሓቅቀ'ህ የንጎ~ስሐህ መዐ ፉጎ'ል ካብ የ ቲያ'~ከ~ ቶይ ዳ~ዊት አበም ባሊ'ህ መዐ ፉጊህ ነፊ'ል ደ~ረ ቲያ'~ኮ በ~ሒ'ህ ኢሲ አፍዓ~ዶ ኢስህ ያይሳይታኖ' ጸ~ዓ ቲያ'ህ ቲ~ ሚያን፤ ሱይቱን አፍዓ~ዶ ያ~ልለ~ካህ አቦ' ጸ~ዓ ቲ~ ለ~ ሚያን። መዐ ፉጊ ኒ አኒ~ናል ዐ-ሱባ'ም አቦ' ጉራህ ኪንኒ። ኢሲ መዕን ታስዓስሳቦ' ዲሎህ ዓንጺ~ጸህ ያንም ኪን ኢስኮክ ለ ሳራ' ያ~ሩፊ~ኒ'ም ኩ አፍዓ~ዶ መዐ ፉጊህ ማሕዲሮህ አድዳም ኪን መዐ ሰፈር ማ አብታ። ያክኮይ ኢክካህ ኡሱ'ክ ታይ ካታ~ም ኪን ታስፋት ቃ~ል ኮህ ዮተየም ሂጽጸ'ህ፣ ኮይያ' ሓቶ' ጋዳ'ህ ጉራ ቲያ' ኪንኒ፡- “ሱይቱን ላየ ሲና'ል ሪፎ' ኪዮ ጉል አሱይቱን ሊቲን። ኡምማን ሲን ሓራ~መ'~ከ~ ኡምማን ሲን ጣ~አትኮ' ሲን አይሳይታኖ' ኪዮ። ዐ-ሱብ አፍዓ~ዶ ሲና'ህ አሓዎ፣ ዐ-ሱብ መንፈስ ሲና'ድ አስሓዳሮ፣ ጸ~' ኪን አፍዓ~ዶ ሲና'ክ አይየ~ዓህ ለ~ ሓዶይታ ኪን አፍዓ~ዶ ሲና'ህ አሓዎ' ኪዮ። ኢንኒ መንፈስ ሲን አድዳድ አስሓዳሮ፣ ኢንኒ ቲ~ዛዛህ ሲን ጋሓንጋ~ሒሶ፣ ኢንኒ ፊርደ' ለ~ ሲን ጸጩጱ~ሶ'~ከ ሲን አብሲ~ሶ' ኪዮ” (ሂዝ. 36:25-27)። ታይ

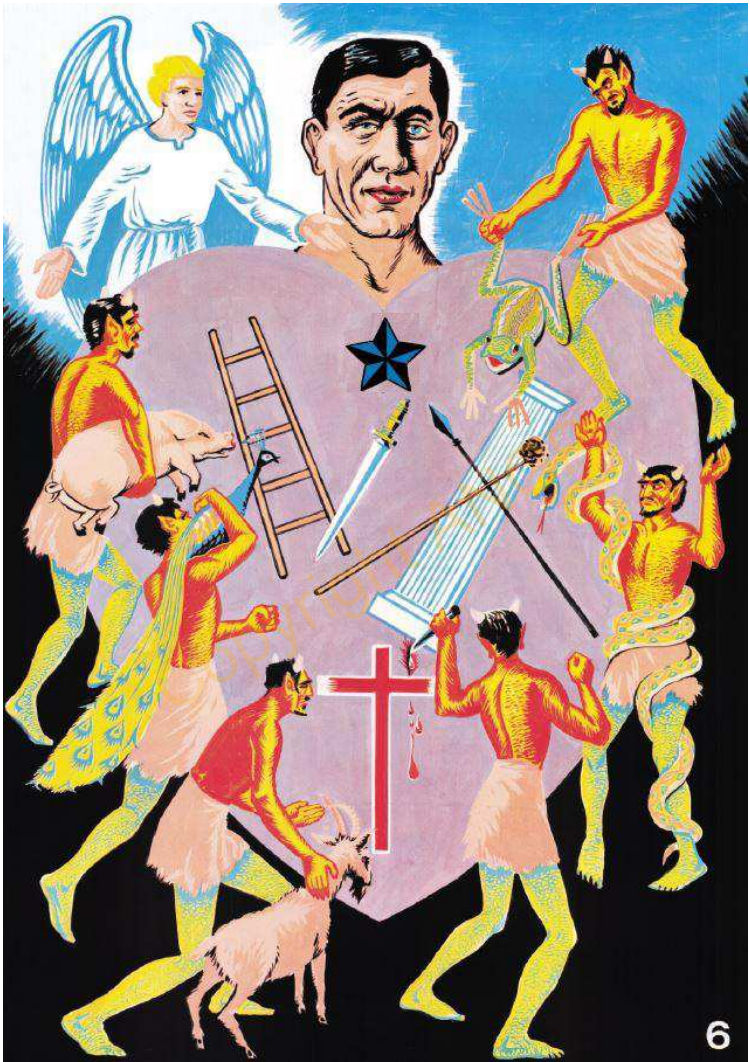
ዑሱብ ኪ~ዳኒህ ፋሮ መዐ ፋጊ ኢሲ ባጸ' ኢይየ~ሱስ ኪሪስቶስህ ኣራሓህ ኣባ~ሰ።

ታይ ሲ~ለ'ል መዐ ፋጊህ ማላ~ኪያይቲ ጋሐህ አሚ~ቲህ ካ~ ናብለ። ማላ~ኪያ መዐ ፋጎ' ማይሲትታ ሒያው ጸዉጸ' ዒሎህ ከ~ ኣክኪንናን ሃይዳ~ቦ~ኮ' ተን ደስሰ' ዒሎህ መዐ ፋጎ'~ኮ ቲምኢዝዚዘም ኪንኒ(መዝ.34፥7፤91፤11፤ዳን.6፥22፤ማ~ቲ.2፥13፤ 13፥39፥ 18፥10፥ ሃ.ሲ.5፥19፤ 12፥7-10)። ኡሊ ደፍራህ ለ~ ዲያብሎስ ቶይ ታማይ አፍዓ~ዶድ ካብ የህ ያምቡልሉው። ታሃም አሚህ ኪንኒ~፥ ኣራሕ ወይለ' ለ~ ሳ~ዲፍ ገ~ምኮ' ጋሐህ አድሳዎ' ዒሎህ ኢላ~ላ'ይ ኪንኒ ያነም። አማይ ጉል ለ~ ኪንኒ መዐ ፋጊህ ቃ~ል ታህ ያህ ኒ ሰሊሳም “ዲያብሎስ ቶይ ሲን ናዓብቶ~ሊ ያንጹዐም ጉረህ ጉንጹሳ ሉባክ ባሊ'ህ የክከህ ማከ~ኪታይ ያነክ ሰሊታ” (1ቡጥ.5፥8)። ሰ~ጣን ማንጉ ጉል ኢፊ ማላ~ኪያይቶህ ያምማግጋዶ' ዒሎህ ቢሰ' ያይቢድዲለህ ሰሊተ ዋይታም ኪን ኪሪስቲያን አድዶ~ኒያት ካሓኖ'~ኮ መማገ'ሪህ ተን ያዓክካኖ'~ኮ ተን ዱ~ዱሰ' ጉራ። ያክኮይ ኢክካህ ካ~ ኖምቆ~መምኮ' ኖ'~ኮ ኩዳህ ኪንኒ። (ያይቆ.4፥7)

ሊሕ ያ ሲ~ለ'

ሊሕ ያ ሲ~ለ ኢምነትኮ' ሳርራቱ~ላ'ል ጋሐ ሒያውቲ ያ~ልለም ኪን ታስሒዚነ አፍዓ~ዶ ያይቡልሉው ሲ~ለ' ኪንኒ። ዓጺንቲ' ዩፅቂጠህ ያነ፤ ታሃም ለ~ ኢምነቲህ ጸማሓ~ና'ም ከ~ ጺ~ና'ም አጸጺሰም ኒ ታይቡልሉውም ኪንኒ። ዓጺ ኢንቲ ለ~ ሐ~ላ ማለህ አምማታ'ል ታነም ኣብሊ'ይ ታነ። ታሃም ለ~ ታይ አድዶ~ኒያህ ካሓኖህ ዩምጺብቢጸህ ገይዩ~ማም ኪንኒ ኒ ታይቡልሉውም። ካ~ አድዳድ ዩነም ኪን ኢፊ ዲትቶዋ~ና'ም አጸጺሰም ሂጽጸ'ህ ኪሪስቶስሊ'ህ ታዓብ' ጋራይቶ' ጉራ'ይ ቲነም ኪን ካ~ አፍዓ~ዶ ቲምቢድዲለህ ማኮ ኪናም ታሕሲበ። ማንጎ ፋታና ኣክ ማኪትታህ ለ~ ያምቡልሉየ። መዐ ፋጊ ኣካ'ህ ዮሐየም ኪን ታስፋ ያ~ብበም ሂጽጸ'ህ ዱ~ዱሳም ኪን ሓሳብክ' ዲራ'ብ ኪን ሰ~ጣን ታስፋ ያ~ብበ። ሞ~ሳት ዓረ'ህ ያዲ~ኒም ሓበ ዋየሚ'ህ ሳርራ'ህ፥ ኪሪስቲያንቶህ ለ~ ዩምማግጊደሚ'ህ ካ~ አድዳድ ታይ አድዶ~ኒያህ ካሓኒ ሱዑታ'ክ ቶይ ካ~ አፍዓ~ዶድ ዩነም ኪን መዐ ፋጊህ ካሓኖ' ኣክ ጸምሒሳክ ያዲየ። አል ያዳዎ'

አ~ዳም ኪን አራሕ ባጸሰህ ባኮ' ጸ~ዐ ዋ~ም ኪን ላምማ አራሒ'ህ ማንጋሎል ሶ~ለህ ያነ ሒያውቶ' የክከህ ኪንኒ። ቃሰሳ' አዩ'ክ ለ~ ታይ አድዶ~ኒያሂ'ም ኪና'ማል ዲጊራ~ና'ም አጸጸሳ፤ መዐ ፉጊህ ካላኖ' ለ ቲያ'ህ ያምማግጋዶ' ያዲክኪን። ካ~ አፍዓ~ዶድ ዩነም ኪን ሑቱክቲ/ሊ~'ይ ዩነም ኪን ካስ/ ዲትቶዋ፤ ማስቃል ያይኩዲ~ኒ'ም ናባ ዑ~ካ' ባሊ'ህ አባህ ያብለ ኢክካህ ካ~ ማኒያቲስሳ፤ ኢምነት አክ ዲብቢ~ማም ሂጽጸ'ህ ለ~ ገሎቱ'ህ መዐ ፉጎ~ሊህ ሊ~'ይ ዩነም ኪን ቲትታ' ገይቲ ሶ~ሊሳ፤ ኢሲ አፍዓ~ዶህ ዳዓባ'ህ ለ~ ኢንኪ ማዓል ሂን ቲያ' ያክከ፤ ካ~ አፍዓ~ዶ~ኮ' ኢሮል ኢላ~ላ'ይ ዩነም ኪን ሰ~ጣን ለ~ ሰፈር ገያም ሂጽጸ'ህ ጋሐህ አድ ሳ~። ሓቅቂ ኪሪስቲያንሊ'ህ ያክከም ሂጽጸ'ህ ኡማ ማራ'~ከ~ ዳምበ'/ሓ~ጢያት/ ለምሊ'ህ ኢንኪ~ቢቶ' ባሳክ አካ'ህ ያ። ቶይ አምናናብቢ ማይባልላ~ ኪን ሉባክ ካ~ አፍዓ~ዶድ አክ ሳ~ም ኪን ዑርፋ~ማ ዋጊያ፤ ፀግጋህ ዳምበ'~ኮ/ሓ~ጢያትኮ/ ኡረም ቢያይሲታህ ያምናናብቢ ቲያ' ያክከ። ሙዑብ ጉርታይዬ ካ~ አፍዓ~ዶህ ኢፈይ ያኩሕኩሒ~ኒ'ም አጸጸሳ። ባጽሳ' ለም ኪን ዋክቲ'ቲህ ቶይ ታ~ዑብም ኪን ካ~ ዓጽጺ~ታ~ሊ'ህ ያክከ ጉል አ~ዑብ ዋ~ና'ም አምማሂረ ዋ~ና'ም ኪና'ም ባሊ'ህ ወይለ' ለ~ አምጋጋልላ ዋ~ ቲያ' ባሊ'ህ ኪና'ም ያክከህ አድ ያም~ብበም ሂጽጸ'ህ ከ~ ሑ~ላይሲታም ሂጽጸ'ህ ያ~ዓባ' ማራ~ዲ'ን አክ ያክከ። ሰ~ጣን ለ~ ባጽሳ' ለ ዋክቲ'ቲህ ኢንኪ ጉል ቶ~ዖበሚ'ህ ኩ ቢያክ ማለ። አሙ~ላ' አሙ~ላ'~ኮ መንፈሲ'ም አክከ ዋ~ም ኪን ሓሳብ አፍዓ~ዶድ አክ ሳ~። ላግፃህ ኢግጊዳ~፣ ሓራ~ሚትተህ ታነ ሲ~ሊ'ት ያብለ~ኒ'ም፣ ጎይላት ዲ~ካህ ያዲ~ኒ'ም፣ ኡማ ሲራሕ ሲራ~ሓ~ና'ም ካ~ ኒያቲስሳም ኪን ቲያ' ያክከ። ዲያብሎ'ስ ለ~፡ “ኡምማን ሒያው አብታም ኪንኒ፤ ኢንኪ ዳምቢ/ሓ~ጢያት/ ለ~ ማንጎ'ም ማቢያካ” አዩ'ክ ካ~ ዱ~ዱሳ። ሩምማ ኪንኒ ኡምነት ማይባልላዩት ኪን ኪምቢሮ ና~ምል ሳብ~ብተሚ'ህ/ቲምፊረሚ'ህ/ አብኖ' ጸዕናም ማታነ፤ ያክኮይ ክካህ ኒ አፍዓ~ዶድ ኡምነ ፊርሮስሶ' ዲሎህ ሰፈር ኖድ ሲራ~ሒትተህ ኒ ቲውሪስምኮ' ባዳላ' ለም ናክከ። ዲያብሎ'ሱህ ፈራ አካ'ህ ኖሐየምኮ' ሚገ'ለ ናበሰ' ሂራ~ጋህ ጋሃንና'ማድ ኖክ ዲዳም ቲሚጽጺገ ቲያ ኪንኒ።

6

6. ፋታናድ ራድደህ ሓድዲ~ሊምተ አፍዓ~ዶ

አማይ ጉል ለ~ መዐ ፉጊ ዳምበ'ል/ሐ~ጢያታ'ል/ ዲጊርናምኮ'~ከ~ ዲንጸ~ነት ሳብባታ'ህ ኖድ ታሞ~ብበም ኪን ሞ~ብበ~ኮ' ጋዳ'ህ ኒ ሰሊሳ። መግገርራ~ከ ዒኪ' ኪን ማድዳራ' ኢይየ~ሱስ ኡ~ላ'ል ኩድኖይ። ታይ ሲ~ለ'ል ኢንኪ ሒያውቲ ቶይ ታይ ሓድዲ~ሊምተህ ታነ አፍዓ~ዶድ ካርራህ አድ ሙዳ'ህ ናብለ። ታሃም ኒ ታይቡልሉውም ለ~ ኪሪሲንናት ኢምነት ታምቆ~መም ከ~ አል ታ~ሱለም ኪን ሒያው ዲራ'ባህ የምመ~ገህ ያነም ኪን አርራባ'ህ ከ~ ላግዓ ኪሒና'ም ኪን አፋ'ህ ኪሪስቲያን አፍዓ~ዶ ሙድዳ'ም ኪንኒ። ታይ ሓድዲ~ሊምተ አፍዓ~ዶ ታሃም ኡምቢ'ህ ታይካዎ' ማጸዕታም ሂጽጸ'ህ መዐ ፉጎ'~ኮ ኢጋና'ል ሒያው ማይሲታ~ና'ም አጸጸስሳ። ሒያው ታጽሐሚ'ህ ከ~ አብታማህ ሲፍራ ታሐየም ሂጽጸ'ህ ሒያው ባ~ሪያይቶ ታክከ፤ መዐ ፉጎ'~ኮ ለ~ ታጸ~ጸ፤ ዋካ~ካዕከ' ሓዛኒ'ህ ዋክተ' ሒርቀትከ' ሒርታ~መህ ታምማግ። ቶይ አይሲኒ ዓሮ~ራ አፍዓ~ዶድ አክ ታሚ~ተም ሂጽጸ'ህ ታይ ዓይናህ አፍዓ~ዶ ለም ኪን ሒያውቲ ሒያው መዐ'ም ገይታ ጉል፥ ሒያው ኒያትታ ጉል ባሳክ አካ'ህ ሚያ።

ዲንጸ~ሐሊህ ለ~ ናዓቡ'~ከ~ አምናናብባ' ያብቢጸ። ማድዳራ ኪን ኢይየ~ሱሲ'ህ ቲ~ዛዝ ካስ ዋይነምኮ' ማ~ል ካላኒ ኒ አፍዓ~ዶድ ጋባ ጸየ አራሕኮ' ሳዎ' ጸ~ዓ። ማድዳሪ ታህ የ፡- “ፋታንድ ሳይታ~ና'ክ ሰሊታይ ዓሎት አቢታ” (ማ~ቲ.26፥41)። “አማይ ጉል ቶይ ሱ~ለህ ያነም ያክካለ ቲ~ ራዳክ ሰሊቶይ” (1ቆሮ.10፥12)።

“አማይ ጉል ቶይ ኡማ ለልለዕ ታምቃ~ሞ~ና' ጸዕቶ~ና' ዒሎህ፥ ኡምማኒ'ም አባስሳን ጉል ለ~ ሱ~ልቶ~ና' ዒሎህ መዐ ፉጊህ ሚክናይ ኡምቢ'ህ ኡይኩዓ” (አፊዮ. 6፥11-18)።

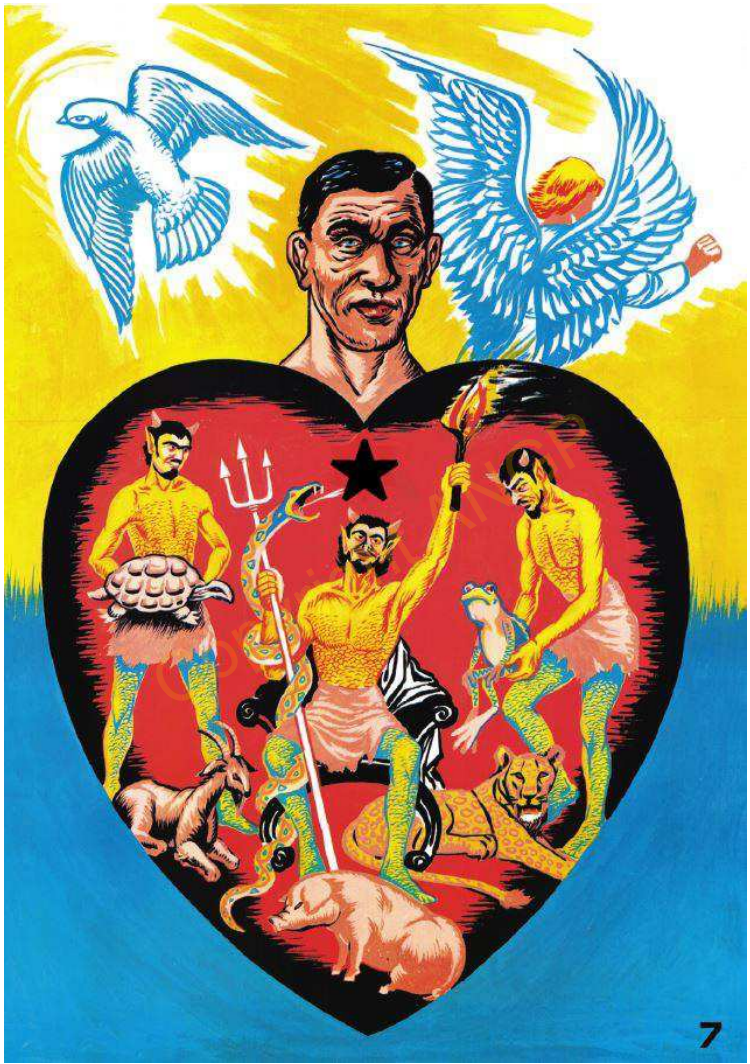
ማላሕላኒት ሲ~ለ'

ታይ ሲ~ሊ ኒ ያይቡልሉየም ለ~ ኢምነት ሓበህ ሳርራቱ~ላ'ል ጋሐ ሒያውቲ ለም ኪን አፍዓ~ዶ ኪንኒ። ታይ ሒያውቲ ኢንኪ ዋክተ' መዐ ፉጊህ ኢፊ አካ'ህ ኢፍፎየህ ዓራ'ንቲ ማንጊስቲ'ህ ሞትቶሐውዎ ኪን መንፈስ ቁድዳስ ጋራየህ ዪነ ቲያ' ኪንኒ(ኢ.ብ.6፥4)። አማም ባሊ'ህ ለ~ ኢሲ አፍዓ~ዶ ሪሚድኮ' መዐ ፉጎ'ህ

አላየ ዋየህ ከ~ ኒስሲላ ሳየ ዋየህ፤ ሓቅቂ ወንገሊ'ህ አራሕ አክ የ~ኒ'ሚህ ከ~ አካ'ህ ዓድዶየሚ'ህ፤ መዐ ፋጊ አድ ዋንሲተሚ'ህ ለ~ ጋሐ ዋ~፤ አፍዓ~ዶ አክ አስራ~ክ ከ~ አክካ~ሚ'ክ ታዲያም ኪን ሒያውቲ ለም ኪን ባህረ ለ ታይ ሲ~ለ'ል ዓድዶይተህ ናብለ። ማድዳሪ ኢይየ~ሱስ ኢስህ ኢምነት ሓብ ሒያውቲህ ዳዓባ'ህ ታህ የ:- “ሓራ~ሚተ መንፈስ ሒያውቶ'~ኮ የውዐምኮ' ላካ'ል ዐረፍቲ' ጉራህ ላየ ሂን ዲቦ' ኪን ባ~ጾ ያዲየህ፤ ዐረፍቲ' ገ~ ዋየምኮ' ቶይ አክከውዐ ዓረ'ድ ቡሳ ጋሐይ, ያጽሐ፤ ያሚ~ተ ጉል ለ~ታማይ ዓሪ ፊይዩ~ማህከ' ሚልሊ~ማህ አካ'ህ ሱጋ፤ ታማይ ጉል ኡሱ'ክ ያዲየህ ኢሰ'~ኮ ኡማ አኪ ማልሒና መንፈስ ኢሰ'~ሊህ ኢሰ~ሊህህ ሳ~ናህ አማይ ሒያውቶ'ድ ያስፊሪን፤ አማይ ሒያውቶ'ል ለ~ ባሰ~ኮ' ሳርራ አል ታ~መ” (ሉ~ቃ'. 11፤24-26)። ቶይ ሓቅቂ ሚስሲሊ: “ካሪ ኢሲ ናሃራ'ድ ጋሐ፤ ሓሰማ ለ~ ዓካልተህ ጊቃ'ል ቶምቦኮ~ኮለ ያም ባሊ'ህ ተን ማ~ደህ ያን” (2ቦጥ. 2፤22)። ታይ ኒይኒቢበም ኪን መዐ ፋጊህ ቃ~ሊ'ህ መሰርረቲ'ህ አ~ሚን ዋይታም ከ~ ተ~መነህ ሳርራቲ~ላ'ል ጋሕተ ሒያዊህ አፍዓ~ዶ ዓዲ'ህ ናብሎ' ጸዕና። ዳምቢ/ሓ~ጢያት/ ኢሰ~ከ~ ሚገለ ኢሲ ታይሲሒተም ኪን አሮ'ሐህ ካ~ አፍዓ~ዶድ ያሕዲረህ ካ~ ያውሪሰ። ካ~ አፍዓ~ዶ አይናህ ኢግጊዳም ለ~ ካ~ ነፍኮ' ናብሎ' ጸዕና። ቶይ መንፈስ ቁድዳስ ማይባልላ~ ኪን ጹጉ~ጉልለይታ ዳምቦ'~ሊህ/ሓ~ጢያትሊ'ህ/ ኢንኪድ ማርቶ ማጸዕታም ሂጽጸ'ህ ካ~ኮ' ታጸ~ጸ' ማራ~ዲ'ን አክ ያክከ። ሒያውቲ አፍዓ~ዶ ኢንኪ ጉል መዐ ፋጊህ መቅደስከ' ሰ~ጣን ማሕዲሮ ታክኮ' ማጸዕታ። ማላ~ኪያይቶ'ህ ዩምሚስሲለም ኪን መዐ ፋጊህ ቃ~ል አሕዚኒ'ክ አክ ባጽሲማ። ያክኮይ ኢክካህ ቶይ የለይየ አውካ' ባሊ'ህ ከላ'ክ ያንና~ሳሐ' ያክከ ኖውዋ' ያህ ሳርራቱ~ላ'ል አፍኩኒ'ክ ካ~ ያይደለ~ለዐ። “ኡጉተህ ለ~ ኢንናብባ ፋና'ህ አዳዎዋይኪ፤ ሓብባ'~ ኮ~ከ' መዐ ፋጊህ ነፊ'ል ዳምቦ'ሓ~ጢያት/ አበህ ኪዮ፤ ካምቦህ ኩ ባጸ' ዮክ የ~ናአ ማዱ~ዳ፤ ኩ ባ~ሪያ~ኮ' ቲያ' ባሊ'ህ ዩ አብ፤ አክ ዮውዋ' ኡጉተህ ኢሲ አብባ ፋና'ህ የደ~። አብባ ለ~ ገናህ ጸፊ'ል አኒ'ካ ካ~ ዩብለህ አካ'ህ ናሕሩ~ረ፤ የርደህ ዩሕቁፊህ ለ~ ካ~ ፋጉተ” (ሉ~ቃ'. 15፤16-20) ያክኮይ ኢክካህ ታይ ማላሕላኒት ሲ~ለ'ል ናብለም ሪሚድኮ' አንነ~ሰሐ ዋይተ አፍዓ~ዶ ኪንኒ። ታህ ኢግጊድ ሒያውቲ መዐ ፋጉ'ል ጋሐ' ያክኮይ ማድዳሪ'

ኢይየ-ሱስኮ' ሚሕረት ጋራዎ' ናቢ'ህ ማጉራ። ካ~ ሒልሊና ሓራርተ ቲያ~ኮ' ራብተ ቲያ ኪና'ሚህ አሳህ አይቲ ሊ~ህ ጋሕ። አክ ታም ኪን ማድዳራ' ኢይየ-ሱሲ'ህ ጸ-ዲምቶ አ~ብበ ዋ~ ቲያ፣ ኢንቲ ሊ~ህ ካ~ ኢቢህ ባሮ ማ~ደህ ያነም ኪን ጋሃንናም ቦል ያብሎ ጸ~ዐ ዋ~ ሒያውቶ' የክከህ ኪንኒ ያነም። ዳምበ'/ሓ~ጢያት/ ለ ናብራ ካ~ ሐ~ላ~ሰ ዋይታ ቲያ፣ ካ~ አፍዓ~ዶድ ለ~ ሰ~ጣን ማምባር አቢተህ አድ ረ~ደህ ያነም ኪን ሒያውቶ' ኪንኒ። ዮ~ ኢሮ~ኮ' ያብሊን ጉል ሓቅቂ ቲያ፣ ማካ~ቦንታ~ከ~ ሃይማ~ኖት ለ ቲያህ ያምማጋዶ'~ከ~ ፋሊቶ' ጸ~ዲማ፤ ታሃም ለ~ ቶይ መዐ ፍጊህ ቃ~ል፡- “ኢሮ~ኮ' ዓጻ' መዐ ቲያህ ኢግጊዳ፤ ያክኮይ ኢክካህ አድዳ ራብተሚህ ላፎፍክ ሓራ~መህ የምመግግ ቲያ” የም ባሊ'ህ ኪንኒ(ማ~ቲ. 23፣27) ዲራ'ብቲ አብባ ኪን ሰ~ጣን ካ~ ያውሪስም ሂጽጻ'ህ ቶይ ዳምቢ/ሓ~ጢያት/ ማይባልላዩ'ት ኪን ሳዓ'~ከ አልሉ~ላ ጋ~ነ~ና~ከ' ሓራ~ሚትተህ ታነ መንፈ~ሳሊ'ህ ኡምቢ'ህ አፍዓ~ዶ አክ ታማገ። ቶይ ታይ ዋ~ሐ~ሊስሳም ኪን መንፈ~ሳ~ኮ' ኩዶ' ዩዲክኪንሚ'ህ ሳርሪ'ህ ማጸ~ዳ፤ ማጽጸዎ'ድ አሳ። “ቶይ ሙሲየት ሒግግ ዩይፊሪስ ቲ~ ላምማ ወይለ' ለ~ አዶ~ሓ ማስኪሪ'ህ ቃ~ላህ ኪንኒ ናሕሩር ማለህ ራባም። መዐ ፍጊህ ባጸ'ድ የ~ዐተ ቲያህ፣ ቶይ አካ'ህ ዩምቂድዲስም ኪን ኪ~ዳን ቢ~ሎ' ለ~ ሓራ~ሚስ ቲያህ፣ ፀግጋት መንፈሲ'ህ ለ~ ዋ~ቲመ ቲያህ ቡሳ አዩጽጻ' ፋና'ህ ታማምኮ ኡማ ቀፅዓት አካ'ህ አ~ዳም ታክካሊ~ኒ?” (ኢ.ብ. 10፣28-29፤ 2ብጥ. 2፣1-14)። ዩ. ዓሳ ዓጽጺ~ ታይ ሲ~ሊ ኩ አፍዓ~ዶህ ኢግጊዳህ የክከምኮ' ለልለዕ ጸጸየክካህ መዐ ፍጎል ኢምሚህሊል፤ ኢሲ አድዳ~ኮ' ወዕቶ' ኮህ አ~ዳ። አይሚ'ህ መዐ ፍጊ ቶይ ማድዳራ' ኢይየ-ሱስ አራሓ'ህ ካ~ ኡ~ላ'ል ታሚ~ተም ኡምቢ'ህ ዳምበ'~ኮ/ሓ~ጢያትኮ/ ተን ኡሩሶ' ጸ~ዳም ሂጽጻ'ህ ኪንኒ(ኢ.ብ.7፣25)። ኡምማን ዳምበ'ህ/ሓ~ጢያት'ህ/ ቢሒልላ' ቶውዋ' ኪሒና'ም ከ~ ጸዕታም መዐ ፍጎ' ቡሳ ኪንኒ። ሩምማህ ተንነ~ሰሐህ ተመ~ተህ መዐ ፍጎ'ህ ፋቃድ አካ'ህ ቶሐየምኮ' መዐ ፍጊ ዲያብሎ'ስ ኡምማን ጋ~ነ~ናሊአህ ኮ~ኮ' ያይጸ~ጸ' ኪሒናህ ኪንኒ።

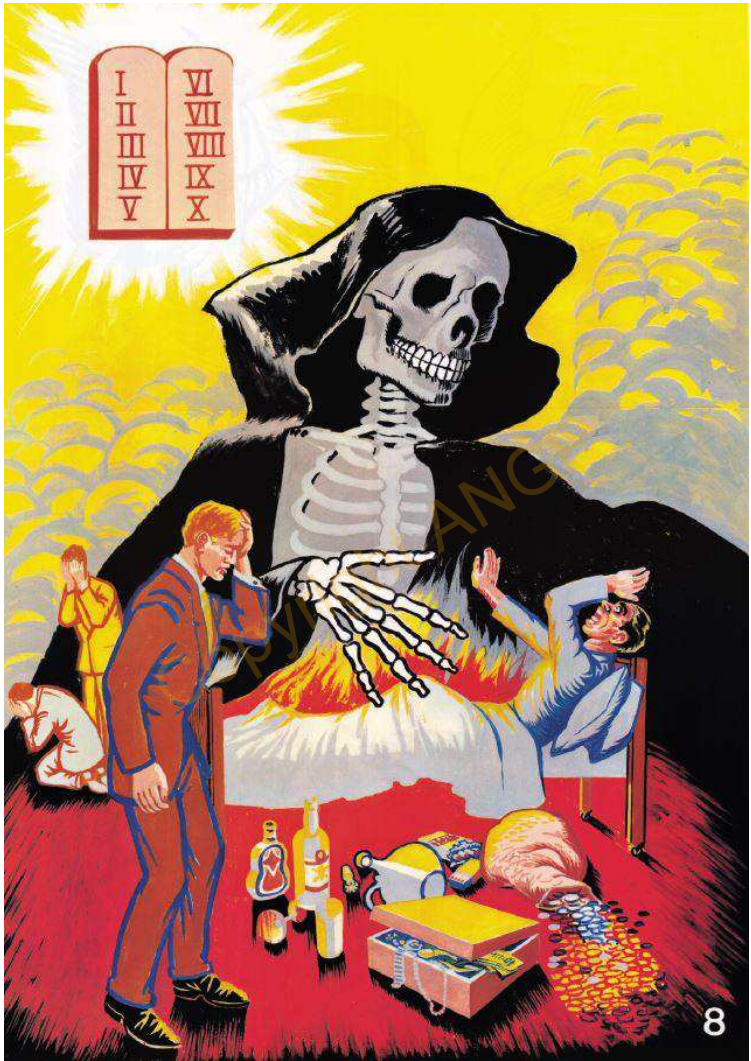
7

7. ኢምፕሪያል ሳርሬቱ~ሳል ጋስተህ ቲስሪየ አፍዓ~ዶ

ቶይ ኢይየ-ሱሱል የመተ ለምሳ' ለሒያውቶ' ባሊ'ህ አብ፤ “ጉርታ~ዶ' ዪ ታይሳይታኖ' ጺታህ ኪቶ አዪ'ክ ካ~ ጸ~ዲመ፤ ኢይየ-ሱሱ ለ~ አካ'ክ ናሕሩ~ረ፤ ጋባ ፋረህ ካ~ ጸገ፤ ጉረህ አነክ ኡሱይቱን አክ የ” (ማ~ሪ.1፥40-41) ያክኮይ ኢክካህ አፍዓ~ዶ ቲይሲሪየህ ሒንተምኮ'፥ ኢፎ'~ኮ ዲተ ቲክሒንምኮ' ታስፋ ማሊቶ፤ አኒ~ና~ኮ' ራባ' ዶርተህ ታኒቶ። ታሃም ለ~፦- “ዳምቢ/ሓ~ጢያት/ ሊሞ ራባ' ኪንኒ” (ሮ~ማ.6፥23) ኪንኒ ታክከም።

ማባሕራት ሲ~ለ'

አፍዓ~ዶ ዩይሲሪየ ሒያውቲ ሰንሰሊ'ህ የምጸው ቲያ' ባሊ'ህ ኪንኒ ያክከም፤ ኪሪሰቶስ ካታም ማጉራ። ኡሊ~ኡሊ ጉል ሳርሪ'ህ ራቢ ማይሲ አድ ታሞ~ብበ ጉል ኪሪሰቶስ ካታም' አካ'ህ አ~ዳ'ም የ~ጸገሚ'ህ «በ~ራ'» አዪ'ክ ለልለዕ ጺጺያ። ዱርሪ ያሚ~ተ ጉል፥ ራቢ ለ~ አምሒስሲበ ዋየህ ጉርሩቱመ ዋየም ኪን ዋክተ' ባድና'ህ ዩምሚግጊደህ ያሚ~ተ ጉል ዱ~ዱሰ~ና' ኪን ዳምቢ/ሓ~ጢያት/ቲ/ ኒያት ዲትቶዋ። ናባ ቲያ ኪን ዳምቢ/ሓ~ጢያት/ ሊሞ ታይ ሒያውቲህ ነፊል ሰ~ልታ። ታማይ ዋክተ' ፃሎት አቦ' ጉረሚ'ህ ሳርሪ'ህ ማጺ~ዓ። አይሚ'ህ ዩይሱኩመህ መዐ ፋጊህ ካሐኖ' ሒንም ሂጽጸ'ህ ኪንኒ። ካ~ ጺንቲማህ ባሮ'ሩል ካ~ ዓጽጺ~ታ ታከ~ሀለህ ማይሲ~ታ'ክ ካ~ ታብለ። ካ~ አይዱኩ~መሰ~ና' ዩዲክኪኒ~ኒ'ሚህ ተን ዋ~ኒ ኢንኪ'ሚህ ካ~ ማታምፊዐ። ካ~ ጋድዲ ማ~ዲል አካ'ህ ያይጸ~ጸ' ማጺ~ዓ፤ ወይለ' ለ~ ዋ~ሐልታ~ከ ሲያ'ልኮ ካ~ያይያ~ዎ' ማጺ~ዓ። ሰ~ጣን ዲድዲል አካ'ህ ሚያሐዮም ሂጽጸ'ህ አፍዓ~ዶ መዐ ፋጎል ደሀም ማጺ~ዓ። ኡሊ ዋክተ'ህ ካ~ ኪሒኒ'ይ ቲንም ኡምቢ'ህ/ዋክተ' አልሊ'ህ ቲልላ~ሳ'ይ ዩንም ኡምቢ'ህ/ ሞ~ሳት ዓረ' ያክኮይ፥ ካ~ ኪሒኒ'ይ ዩንም ኪን አኒ~ና ገ~ ዋየ ታይሲ፥ አኪ'ም ለ~ ኡምቢ'ህ አል አይለ~ገሂ'ይ ታንም ያክካለ፤ ታይ ማሪ ኡምቢ'ህ ለ~ ካ~ ጎሮኖ ማጺ~ዓ።

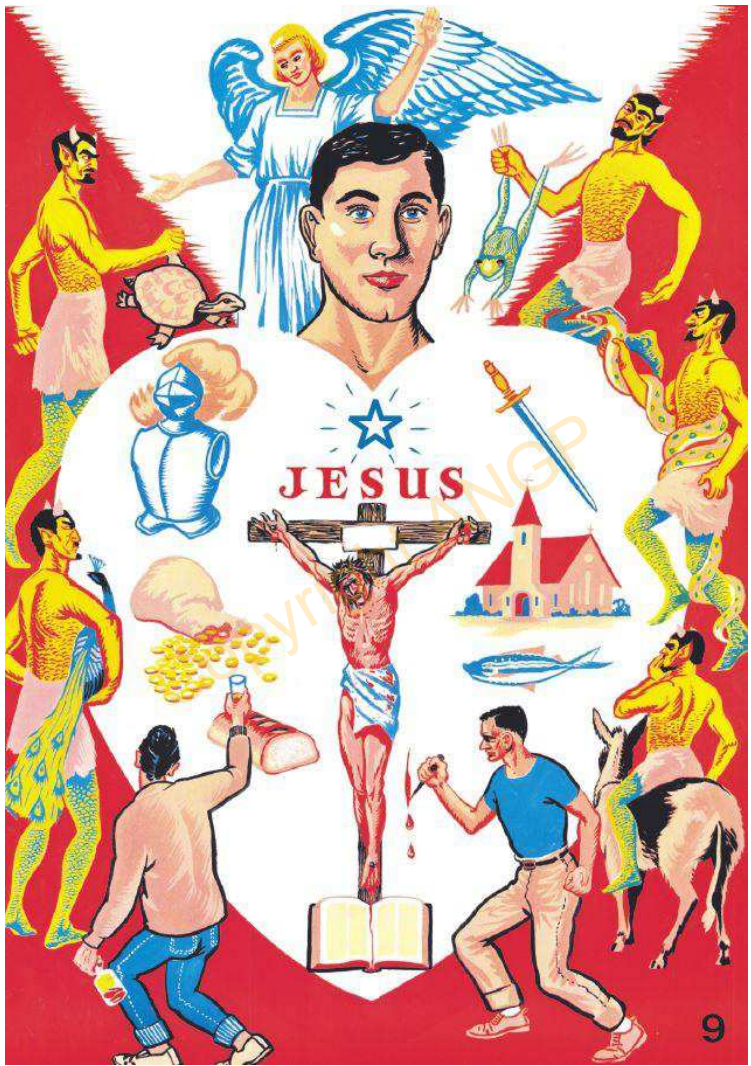
8. ዳምቦ/ሐ~ጢያት/ ለ ቲ~ህ ፊርድ'

መዐ ፋጊህ ፊርድል ካብ የምባሊ'ህ የክከህ አድ ያሞ~ብበም ሂጽጸ'ህ መዐ ፋጊህ ቃ~ል ሑንሱ~ሱታ~ናም አጸጸሳ፤ “አኒ~ና ለ መዐ ፋጊህ ጋባድ ራዳ~ናም ማይሲስሳ ቲያ ኪንኒ” (ኢ.ብ. 10፥31) ዒልለ' ገያ ዋክተ' ኢሲ አኒ~ና መዐ ፋጊህ ያሓዎ' ዩሕሲበህ ከ~ ታስፊተህ ዩነህ የክከሚ'ህ ታይ ባኪትቶት ሳዓ~ህ ጸ~ዒመ ዋይታም ከ~ ዋክቲ አክ ቲልላየም ታክከህ ያብለ። ታይ ዓይናህ ሲ~ሐህ ሎይዩምታም ኪን ሒያው መዐ ፋጊ'ል ጋሕቶ' ዒድዒል ገ~ክካህ ሃይዳ~ቦህ ሮ~ሒ አክ ቲልላ~። አማይ ጉል መዐ ፋጊ' ጸየል አኒ'ህከ ካ~ ና~ብቦ~ከ~ ካ~ ጋራይኖ' ኖህ አ~ዳ። ታይ ራቢ ኢፊዩ'ክ ያነም ኪን ሒያውቲ ካ~ አይዳ.ኩ~መሳም ኪን መዐ ፋጊህ ቃ~ሊ'ህ ኢጽጸ'ህ ኡፋው' አድ ያስሐ~ወም ኪን ፊርድ' ኪንኒ ያ~ብበም። ሚገለ ኢሲ ማ~ዒል መዐ ፋጊህ ሚሕረትከ' ካሓኖ' ኢላ~ዐም ኪን ሒያውቲ ካ~ ባኪትቶ ታይ ቲያ ኪንኒ ታክከም። ታህ ያም ኪን ፊርዲ ቃ~ል ያ~ብበ:- “ኮ አባ~ሮሊ'ት ዮ~ኮ' አጸ~ጸ'፤ ቶይ ሰ~ጣንከ' ካ~ ማላ~ኪያህ ቶምሶኖ~ዶወህ ታነም ኪን ገራድ ሳ~ ” (ማ~ቲ. 25፥41) “ቶይ ሒያውቶ' ኢንኪ ጉል ራቢ፣ ታማሂቦ'ል ለ~ ፊርዲ አካ'ህ ዩምሲርሪዐም” አብባይሲምታ (ኢ.ብ.9፥27)።

ማሳግጋሊት ሲ~ለ'

ማሳግጋሊት ሲ~ሊ ኖክያም ኢምነቲ'ህ ሲክ የ ቲያ' ኪን፣ ሐልዋይከ' ፋታናህ ዋክተ' ለ~ ዩምኢምሚነ ቲያ' የክከህ ኡምማኒምኮ ሱበም ኪን ኪሪስቲያንቲህ ዳዳባህ ኪንኒ። ኡምማን አራሐ'ህ ፋታና አክ ተምመግግሚ'ህ ለ~ ባኪትቶ ፋና'ህ አዳበ' ገ~ህ ኢይዩ~ሱስ ኪሪስቶ'ሲህ አራሐ'ህ ሱባ ገያ። ኪሪስቲያናድ ያንጋሊ~ኒም ቡሳ አክከካካ'ህ ኢሲ ኢምነት ኢሲ ዓላ~ማህ አበህ ባከህ ያርደም ኪን ሒያውቶ' ኪንኒ። (ኢ.ብ. 12፥1-2) ሰ~ጣን ኢሰ'~ከ ሚገለ ኢሲ ዓስካራ'ህ ከ~ ጋ~ነ~ና ታይ ቲምኢምሚነ አፍዓ~ዶ አምናናብባ'ህ፣ ማ~ል ካሓኖ'ህ፣ ሓዩህ ከ~ አኪ ዳምበ'ህ/ሓ~ጢያታ'ህ/ ተ~ ያይሳሓቶ~ና' አል የከ~ሀሊ~ኒ'ሚህ ሳርሪ'ህ አክ ሱቦ~ና' ማጸ~ዓን። ታይ ሲ~ለ'ል ካቢዕቲጽጸ'ህ

አከሎይታ' ኪኖ ናብለም፤ ታሃም አይሚ'ህ ኪንኒ'~ ማንን ዋከተ' ዳምቢ/ሓ~ጢያት/ ቢሉ'~ከ ሚጋዕ ያይቢድዲለህ ያሚ~ተህ ኪንኒ ጉል ኪንኒ። ያክኮይ ኢክካህ ሰሊታ ኪሪስቲያንቶ' ሃይማ~ኖት ሚጋዓህ ያሚ~ተም ኪን ዳምቢ/ሓ~ጢያት/ ያክኮይ ወይለ' ለ~ ኢፊ ማላ~ኪይያቶ'ህ ያምሚግጊደህ ያሚ~ተም ኪን ሰ~ጣን ካ~ ዱ~ዱሶ' ማጺ~ዓ። ታሃም ለ~ መዐ ፋጊህ ቃ~ል ከ~ መንፈስ ቁድዱሱ'ህ ሓቅቂ አራሓ'ል ያምሚርሪሐም ሂጽጽ'ህ ኪንኒ። ኢንኪ ሒያውቲ ዋንጻድ ሙዑብ ዩብቢጸህ ሱንኩሳ'ክ ዲራ'ብቲ ኒያ'ታህ ካ~ ሂራ~ጎ' የህ ታይ ዳምቢ~ኮ/ሓ~ጢያት' / ሱብም ኪን ኪሪስቲያንቲህ አፍዓ~ዶህ አፋ'ል ያምቡልሉዮ። ያክኮይ ኢክካህ ዳምቢ~ከ~ አድዶ~ኒያት ካሓኖ~ኮ ኪሪስቶስሊ'ህ ራብህ ኪኖም ሂጽጽ'ህ ታሃም ቶይ ኢሲ አኒ~ና መዐ ፋጊህ ዮሐዮም ኪን ታይ ሒያውቶ'ህ ኢንኪ ቱርጉም አካ'ህ ማታሓዮ። ታይ ሲ~ለ'ል አኪ ሒያውቲ ለ~ ቶይ ሓቅቂ ያ~ሚን ቲያ' ኪን ሒያውቲህ አፍዓ~ዶ ካርራህ ሙዳ'ህ ናብለ። ታሃም ለ~ ዋ~ቶ~ከ'~ ሓሚህከ' ላግጻህ ቶይ ሓቅቂ ኪሪስቲያንቶ' ጎብቢስሳምከ' ታስሒዚነም ኪን ሒያው ኪንኒ። ታሃም ለ~ ታይ አድዶ~ኒያህ ሒያው ቡሳ አክካክካ'ህ ኪሪስቲያና'ህ ታምሚግጊደህ ሞ~ሳት ዓረ'ድ ታነ ሒያውለ' ያክኮ ጺ~ዒማ። ያክኮይ ኢክካህ ታይ ሲክ የህ ያነም ኪን ኪሪስቲያንቲ መዐ ፋጊህ ቃ~ል ኢክካህ ሒያው ዋ~ኒ ሚያ~ብበ። ታህ ያም ኪን መዐ ፋጊህ ቃ~ል ለ~ ሑንሱ~ሱታ:- “ሲኖ'ህ ዋ~ቲመ~ኒ'ምኮ~ከ~ ሲን ሃዳነ~ኒ'ምኮ፣ ዩ ሳብባታ'ል ለ~ ኡምነ የ~ኒ'ም ኡምቢ'ህ ሲኖ'ክ የ~ኒ'ምኮ ጋንናትቲ ባ~ዒ'ል ኪቲን። ዓራ'ናል ሲን ዓስቢ ማንን ቲያ' ኪኖም ሂጽጽ'ህ ኒያ'ታ፤ ባሳክ ለ~ ሲኖ'ህ ዮውዋይ” (ማ~ቲ. 5፣11-12)። ዳምቢ'ህ/ሓ~ጢያታ'ህ/ ኢስኮክካይተህ ታነ ሓዶይታ~ከ ዲያብሎ'ስ ቶይ ሓቅቂ ኪሪስቲያንቶ' መዐ ፋጊ~ኮ ባጸሐስ' ታህ ባር ለልለዒ'ህ ሓዋልታ።

9. ዳምብ-ኮ/ሓ-ጢያትኮ/ ሱብተ ኣፍዓ-ዶ

ያክክይ ኢክካህ ቶይ ሓቅቂ ኪሪስቲያንቲ ማይሲ ማለህ ከ~ ኒያ'ታህ ታህ የውዋ' አካህ አ~ዳ፡ “ቶይ ኪሪስቶስ ካሓኖ~ኮ ኒ ባጸሰሳም ኢይያ' ኪንን? ኡፉዬ ሐ~ዊንታ'~? ዋካ~ካዓ'~? ሲድደቲ'~? ሉዋ'~? ዓርራዳ'~? ማይሲ'~? ወይለ' ሰ~ታላ'~?(ሮ~ማ.8፥35)” “ታሃማክ ኡምቢ'ሂ ቶይ ኒ ዩክሒነም ኪን ቲ~ህ አራሐ'ህ ነይመ~ዐ አክ ሱብኖ' ኪኖ” (ሮ~ማ.8፥37) ሚገለ መዐ ፋጊህ ሚክናይ ሳሪተም ሂጽጸ'ህ ለ~ ሰ~ጣን ኡምነ ያምቃ~ሞ' ጺ~ዓ ቲያ' ያክከ። ቶይ ኡማ ዋክተ' ባኪትቶ ፋና'ህ ዩንዱፉለህ ኡምቡካ ዋካ~ካዕከ' ፋታና~ኮ' ሱብም ኪን ኢይየ~ሱሱ'ል ሲክ ያህ ሱባ ገያ። ዓሙ~ለ ዋ~ም ኪን ኪብሪ ጋምማ' ለ~ ጋራ~። (አፊዩ. 6፥10-18፤ 1ቡጥ. 5፥4)

ካ~ ሒልሊናህ ማይባልላ~ ኪን ሐቱክቲ ለ~ ሱይቱን ቲያ'~ከ ጋዳ'ህ ኢፍፎዋ ቲያ' ያክከህ ያምቡልሉወ፤ ካ~ አፍዓ~ዶ ለ~ ኢምነትከ' መንፈስ ቁድዱሱ'ህ ተምመማገ ቲያ ኪንን። ቶይ መዐ ፋጊህ ቃ~ሊ'ህ ማይባልላ~ ኪን ማላ~ኪያይቲ ለ~፥ ቶይ ባኪትቶ ፋና'ህ ዩንዱፉለህ ሲክ የ ቲያ'~ከ~ ሱብ ቲያ' ኢላ~ላም ኪን ባርካት ካ~ ሐንሱ~ሳ፤ “ቶይ ሱባ ቲያ'ህ መዐ ፋጊህ ጋንናታ'ል ታነም ኪን አኒ~ናት ሓጸ~ኮ' በ~ቶ' ዒሎህ አካ'ህ አሓም' ኪዮ፤ ቶይ ሱብ ቲ~ ቶይ ማላምሚት ራባ'ህ ቢያኪቶ' ማኪ፤ ቶይ ሱባ ቲያ'ህ ቶይ ሱባትተህ ታነም ኪን መንና~ኮ' አካ'ህ አሓም' ኪዮ፤ ቶይ ጋራየ ቲያ'~ኮ በ~ሒ'ህ ቲ~ ሳርሪ'ህ አ~ጸገ ዋ~ም ኪን ዓዶ ጸ~ል ዩምኩትቱበህ ያነ ዑሱብ ሚጋዕ አካ'ህ አሓም' ኪዮ። ቶይ ሱባ ቲያ'፥ ባኪትቶ ፋና'ህ ለ~ ዩ ሲራሕ ጸወጸ ቲያ' ቶይ አኑ ያብባ~ኮ' ጋራየም ባሊ'ህ ቶይ አኪ ሚና~ዳ'ሚህ አሞል ካ~ ረ~ዲሱ' ኪዮ፤ ቶይ ሱብ ቲ~ ለ~ ታማም ባሊ'ህ ዓዶ ሳራ' ሃይሲ~ቶ' ኪንን። አኑ ለ~ ካ~ ሚጋዕ አኒ~ናት ኪታብኮ' ሐኮ~ኮ' ማኪዮ፤ ያብባ~ከ'~ ያብባ'ህ ማላ~ኪያህ ነፊ'ል ካ~ ሚጋዳ'ህ አካ'ህ አምማስካር' ኪዮ። ቶይ ሱባ ቲያ ያብባ'ህ መቅደሲ'ድ ዓሚድዳ' ካ~ አቡ' ኪዮ፤ ታማርከ'~ኮ ናቢ'ህ ያውዎ' ማኪ። ቶይ አኑ ሱብህ ያብባ~ሊ'ህ ረ~ዳክ ጋሐም ባሊ'ህ፥ ቶይ ሱባ ቲ~ ዩ ረ~ዳክ ዮልሊ'ህ ዲፊዎ' ዒሎህ አካ'ህ አሓም' ኪዮ” (ቴስቡልሉ'ይ 2፥7፤ 11፤26፤ 3፥5፤12፤21)።

ማ~ል ቲብቢጸህ ታነ ፋክኪምተ ሳንጣ ወይለ' ለ~ ጊርቦ ኒ ታይቡልሉወም ሓቅቂ ኪሪስቲያንቲ አፍዓ~ዶ ቡሳ ማኪ'ይኪ ኢሲ ማ~ል ለ~ መዐ ፋ'ንህ የሐየ

ቲያ' ኪና'ም ኪንኒ። ቶይ ገያም ኪን ዓስበ'~ኮ ወይለ' ለ~ ኢላውክ ፊረ~ኮ' ማታምማኒት አፍቶ/ታማንኮ ቲያ' መዐ ፋጎ'ህ ያሐየህ፤ ታማምኮ ኢጋናል ለ~ ለም ኪን ጋድዳ' ያክኮይ ማ~ል መዐ ፋጎህ ኪብረ'ህ ያሐየህ ማራም ኪን ቲያ' ኪንኒ።

ሓባዳት ዳ~ሮታ'~ከ ዓ~ሳ ለ~ ሱይቱን ቲያ' ያክኮህ፤ አዳበ'ህ ከ~ ኢሰ' ጸወጸህ ማራም ኪን ሓይውቶ' ኪና'ም ኒ ታይቡልሉው። ያይጸይየም/ያይሲኪረም/ ኪን ሙዑብ ያ~ዑብህ ወይለ' ለ~ ሓራ~ሚትተም ኪን ፈሎ በ~ታህ ኢሲ ናብሰ' ማዓይኒሳ(ሃ.ሲ.15፣20) ኢሲ ማ~ል ሲጋ~ራድ ወይለ' ለ~ ቱምባ~ኮ~ከ' ሓሲሲ'ህ ኢግጊዳ'ማድ ማባካ'። አይሚ'ህ መዐ ፋጎህ መቅደስ ኪና'ም ኢሰ' የ~ጸገም ሂጽጸ'ህ ኪንኒ። አማይ ጉል ለ~ ሱይቱና'ም ከ~ ካ~ ናብሰ' ታምፊዐም ኪን መዐ ፈሎ ፈሊታ። ካ~ አፍዓ~ይ ገሎት ዓረ' ኪና'ም ሂጽጸ'ህ ፋጸ ጉል ከ~ ፋጸ'ሚህ አድዳድ ዩኒየሚ'ህ ገሎት ዓረ'ህ ያዲየ~ኒም ማሓባ፤ ገሎት ጋዳ'ህ ኪሒና። ገሎት ማለህ ያናቡ~ና' ማጸ~ሚ'ማም ያ~ጸገም ሂጽጸ'ህ ኢሲ ዒያለ'~ሊህ ያክኮይ ቲያ'ክ ኢሲ ዲኪ'ል ከ~ ም~ሳት ዓረ'ድ ገሎት አባ~ና'ም ማሓባ።

ቶይ ፋክኪ~መህ ያነ ኪታብ ኒ ያይቡልሉውም፤ ማፅሓፍ ቁድዱስ ታይ ሓቅቂ ኪሪስቲያንቶ'ህ አካ'ህ ዓድዶወ ቲያ' ኪና'ም ኪንኒ። አማይ ጉል ለ~ ጸሒ~ነ' ጸሒ~ነ' አይኒቢቢ'ክ ከ~ አምሚሂሪ'ክ፤ ኢፎ'~ከ~ ሓይላ'፤ ዒዳ~ዲንና~ከ' ናባ ፀግጋት ጋድዳ' ገያ፤ መዐ ፋጎህ ቃ~ል አራሕከ' ኢፎ'፤ ዲያብሎስ አምል ለ~ ሱባ አካ'ህ ገያም ኪን ሰ~ታል አካ'ህ ያክከ። ለልለዕቲት መንፈስ አንገ~ራ፤ ያይላግገም ኪን አኒ~ናት ሙዑብ፤ ታይሱይቱንም ኪን አካ'ህ ዓካላም፤ ኢሲ ናብሰ' አካ'ህ ያብለም ኪን ሚስቲያት አካ'ህ ያክከ። ካይያ' ማለህ ጋምማ' ማገያ'ም ያ~ጸገህ ኪንኒ ጉል ማስቃል ያይኩዒ~ኒም ኪሒና። ዑሱብ አኒ~ናህ ማሮ' ዒሎህ ኪሪስቶስሊ'ህ ኡጉተም ያ~ጸገም ሂጽጸ'ህ አፍዓ~ይህ ዓራ'ናል ለም ኪን ጋድዳ' ያሕሲበ፤ ጋዲ ሳና'ል ቲምቲክኪሊ ሓጻ ባሊ'ህ ኢሲ ዋክተ'ል ፊረ ባ~ሃ(መዝ.1፣3)፤ ኢሲ መዐ ደገልታ'መዐ ፋጎ' ገም' ኡምማን ጉል የምሶኖ~ይየ ቲያ' ያክከ። ዩምኢምሚነ ቲያ' ኪን ወይኒ ሓክ ባሊ'ህ ማንጎ ፊረ ፊርሮዋ'ክ ማራ። ዳንጋሕ ሂን

መዐ ፋጊህ ካላኒ መንፈስ ቁድዱስ አራሐ'ህ ካ~ አፍዓ~ዶድ ሓጺተም ሂጽጸ'ህ ራቢ ማይሲ አድ ማታሞ~ብበ።

ማታሞማኒት ሲ~ለ'

ኢይየ~ሱስ ለ~ “ኡግታትቶ~ከ' አኒ~ና ዮይያ' ኪንኒ፤ ቶይ ዩይያ'ል ዮ~መነ ቲ~ ራብሚ'ህ ሳርሪ'ህ አኒ~ናህ ማሮ' ኪንኒ። ሮ~ሐ'ሊህ ያነ ዮይያ'ል ያ~ሚንም ኪን ኡምማን ቲ~ ለ~ ኡምማን ጉሉህ ራብ ማለ” (ያሃ. 11፥25-26)። “ቶይ ዩ ቃ~ል ያ~ብበ ቲያ'~ከ ቶይ ዩ ፋረ ቲያ'ል ያ~ሚነ ቲ~ ኡምማን ጉ~ሊት አኒ~ና ለ፤ ኡሱ'ከ ራባ'~ኮ አኒ~ናል ቲልላየ ኢክካህ ፊርደ' ማ~ደ ማለ'ም ሩምማህ ሩምማህ ሲና'ከ አይ'ከ አኒዮ” (ያሃ. 5፥24)። ሓቅቂ ኪሪስቲያንቶ'ህ ራቢ ማይሲ~ሳ ቲያ' ወይለ' ለ~ ቀፅዓት አል ካታ~ሳ ቲያ' ማኪ። “ራቢ፥ ሱባህ ዩሙንጸ.ዐ፤ . . . ኮ ራባ' ኩ ሊልላ~ገ አል ታነ? ኮ ሱታ'ል ኩ ሱባ አል ታነ? . . . ያክኮይ ኢክካህ ቶይ ኒ ማድዳራ' ኢይየ~ሱስ ኪሪስቶ'ሲህ አራሐ'ህ አበህ ሱባ ኖህ ዮሐየም ኪን መዐ ደገልታ'ህ/መዐ ፋጎ'ህ/ ሞ~ሳ አካ'ህ ታክኮይ” (1ቆሮ. 15፥54-57)። ማድዳራ'~ሊህ ማራህ ጋሐምጋ~ሐም ኪን ሒያውቶ' ራቢ ካ~ ማይሲ~ሶ' ማጺ~ዓ፤ ራባም ኪን ዋክቲ ማ~ዳ ጉል ቶይ ሃሞ~ሪያ ኪን ባውሎስ የም ባሊ'ህ ኒያታ ቲያ' ያክከህ ኪንኒ ያዲየም። “ዮይያ'ህ ጋዳ'ህ ዮህ ታይሰም ኪንኒ ጉል፥ አዳዎ' ኪሪስቶሊ'ህ ለ~ ማሮ' ጋዳ'ህ ጉራ” (ፊሊ. 1፥23) ኪሪስቲያንቲ ቶይ ማስቃላ'ከ ራብህ ካ~ ዳምቢህ/ሓ~ጢያቲ'ህ/ ሊሞ አካ'ህ ዩክፊለም ኪን ኢሲ ማድዳራ' ያብሎ' ሳ~ናህ/አፊታህ/ ኪንኒ። መንፈስ ቁድዱስ ለ~ታህ አይ'ከ ካ~ ሐንሱ~ሳ፡- “ኒያ ሲና'ከ ራደ ዋይቶይ፤ መዐ ደገልታ'ል/መዐ ፋጎ'ል/ ኢሚና'፤ ዮይያ'ል ለ~ ኢሚና'፤ ያብባ'ህ ዲኪ'ድ ማንጎ ማሕዲሮ ታነ፤ ታማም አኒየ ዋይታ~ዶ' ሲና'ከ ኢይየ ጸ~ጸ። ሰፊር ሲና'ህ አይሳና~ዳዎ' አዲ~ከ አ አኒዮ፤ አደ~ህ ሰፊር ሲና'ህ አይሶኖ~ዶየምኮ' ላካ'ል ቶይ አኑ አል አነል አቲን' ለ ታማል ታክኮ~ና' ዒሎህ ጋሐህ አማ~ቶ' ኪዮ ጉል ኢንነ' ጸጋ'ህ ሲን በዮ' ኪዮ” (ያሃ.14፥1-4)።

“ቶይ ኢንቲ አብለ ዋይተም፥ አይቲ ለ~ አ~ብበ ዋይተም፥ ሒያው አፍዓ~ዶድ ለ~ አምሒስሲበ ዋይተም፥ መዐ ፋጊ ቶይ ተን ኪሒን ማራህ አካ'ህ ዮይሶኖ~ዶድ” (1ቆሮ. 2፥9)።

10. ኪብረ' ለ ገጾ አምማን ጉ~ሊት ዲኪ'ህ ኡ~ላል

ቶይ ማድዳራ' ኢይየ-ሱስ አራሕ/ኢባ/ ካታ~ክ ማርታም ኪን ኪሪስቲያን ሒያዋህ ዮምሶኖ~ዶወም ኪን ዓራ'ንቲ ዲክ ለም ኪን ኪብረ' አካህ ዋንሲትኖ ጸዕናም ኪን አፍ ታይ አድዶ~ኒያል ማገይና። ታይ ሲ~ለ'ል ቶይ ማይሲስሳም ኪን ራቢ ላፋህ ሂጽጻህ መዐ ፋጊህ ማላ~ኪያይቶ' አል ናብለ። ቶይ መንፈስ ለ~ ራብ~ና ኪን ሓዶይታህ ማጽጸዎ~ኮ ናዋ ታውዐህ ቶይ ፋክኪተህ ያነም ኪን ዓራ'ንቲ አራሕ ጋሕታህ ቶይ ተን ኪሒን ቲያ~ክ~ አካህ ራብ ቲያ' ፋናህ ታውዐ። መዐ ፋጊህ ነፊ'ል ለ~ ኢይየ-ሱስ አራሕ'ህ ማንጎ ኒያት ለም ኪን ጋራይሳ አካህ ሱግታ፤ ማድዳሪ ለ~ ታህ አክያ፡- “ኮ መዐ ቲያ' ኪን ዩምኢምሚን ባ~ሪያይቶ'፤ ዳጎሙህ ቲምኢምሚንህ ኪቶም ሂጽጻህ ማንጎሚህ አምል ኩ ረ~ዲሰ' ኪዮ፤ ኢሲ አብባህ ኒያ'ታል ሳይ” (ማ~ቲ.25፥21)። ስ~ጣን ታይ ናብሰ'ድ ኢንኪ ጊይ አድ ሚያ~ልለ። “አማይ ባ~ሕንቲ ለ~ራብ፤ ማላ~ኪያ ለ~ አብራሃም ጋለ'ህ ካ~ ባይተ” (ሉ~ቃ'. 16፥21)። “ዓራ'ንኮ ለ~ ካምቦ~ኮ' ላካ'ል ማድዳራ'ል ተ~መነህ ራብታም ጋንናትቲ ባ~ዲ'ል ኪንኒ። መንፈስ ለ~፡- ዮ~፤ ሲንኒ ሓዋልኮ ያዕራፎ~ና' ዲሎህ፤ ተን ሲራሕ ተን ካታየ ለ ያጽሐ አጸሓይ ኡኩቱብ ያም ኪን አንጸሕ ኡ~ብበ” (ቱስቡልሱ'ይ 14፥13)።

ባኪትቶት ፋዎ

ዩ ዓዶ ያይኒቢቢ ቲያ'~ መዐ ፋጊ ታህ የህ ኮድ ዋንሲታይ ያነም ሂጽጻህ “ሚገ ለ ኢሲ አፍዓ~ዶህ መዐ ፋጎ'ል ጋሕ” (ጋብባ~ዐ' 30፥2) ቶይ ኩ ኪሒን ማድዳራ'ህ ኢሲ አፍዓ~ዶ አካህ ታሓዎ' መዐ ፋጊ ኩ ሓቶ' ዲሎህ ኒ ያሎት ኪንኒ። ዩ ዓሳ~ ቶይ ላሑትተህ፤ ቲሕዚነህ ከ~ ቱርኩተህ ታነም ኪን ኢሲ አፍዓ~ዶ ማድዳራ' ኢይየ-ሱሱ'ህ ኡሑይ፤ ኡሱ'ክ ለ~ ዑሱብ አፍዓ~ዶ~ከ' ዑሱብ ዓግደ' ኮህ አሓየ ለ። ቶይ ዱ~ዱስሳም ኪን ኩ አፍዓ~ዶህ ማምታ~ላሊን፤ ኢሲ ሓዶይታህ መግገር ለ~ ማ~ቢን፤ አይሚ'ህ “ቶይ አፍዓ~ዶት አድዳ~ኮ' ኡማ ሓሳብ ያውዐህ ኪንኒ'ክ” (ማ~ሪ. 7፥21) ያም ሂጽጻህ። ኢሲ ዳምቦ'/ሓ~ጢያት/ ናክሩ~ራአይ ሓብ፤ ቶይ ሓቅቀ' ለ~ አይመ~ዓይ ኢብበጸ “ዳምቢ/ሓ~ጢያት/ ዓስቢ ራባ' ኪንኒ፤ መዐ ፋጊህ ፀግጋህ ሞትቶሐውዎ ለ~ ኒ ማድዳራ' ኪን

ኢይየ-ሱስ ኪሪስቶስህ አራሐ'ህ ኡምማን ጉ~ሊት አኒ~ና ኪንኒ" (ሮ~ማ.6:23) ከ መዐ ፉጎህ አፍዓ~ዶ ዮሐየ ቲያ'ክ አቱ~ለ' "ቶይ ዮ~ኮ' ቶ~በበም ኪን መዐ ታ~ል ለ~ ቶይ ኢይየ-ሱስ ኪሪስቶስ-ሱድ ያነም ኪን ኢምነት'ከ' ካሐኒህ ማይባልላ~ህ ኢብቢጽ" (2ጢ.፳.1:13):: ባውሎስ 2ጢ.፳.1:12ል ታህ የህ ዩክቱበ:- "ያክኮይ ኢከካህ ኢይያል አ~መነም አ~ጸገህ ኪየ፤ ቶይ አካ'ህ አሐወ አማ~ናትታ ለ~ ታማይ ለልለዕ ፋና'ህ ጸዉጸ' ጸ~ዓም አ~ጸገህ አኒዮ ጉል ማሐ~ላይሲታ" ያጽሐ:: አማይ ጉል ኪሪስቲያንቶ' ኪቶም ኪን ዩ ዓዶ ሳዓሎ'~ መዐ ፉጊህ ኢምነቲ'ህ አናቢ'ክ፥ መንፈስ ቁድዱስ ሐይላ'ህ ለ~ አፅፂልሊ~ክ፥ ኢሰ' መዐ ፉጊህ ካሐኒህ አድዳድ ጸዉጸ'ክ፤ ኢሲ ኢንቲ'ት ሐቅቀ'፥ አኒ~ና~ኮ'~ አራሕ ኪን ማድዳራ' ኢይየ-ሱስኮ' አይጸ~ጸከካ'ህ፥ ኢሲ ጸይሎ የስክ~ሀለህ በም ዒሎህ ጸህ ያማ~ቶ' ኪንኒ ጉል ቶይ ኡሱ'ክ ያሚ~ተም ኪን ዋክተ' ሳና'ህ አዳበ' አቢታይ ካ~ ኢላል:: "ኡሱ'ክ ኑጉ~ሳት ኑጉስ፥ ማድድርቲ ማድዳራ' ለ~ ኪንኒ" (1ጢ.፳. 6:15)::

"ጎምፎዩትታ~ና'ምኮ ሲን ጸዉጸ'፥ ኢሲ ኪብሪህ ነፊል ለ~ ኒያትሊህ ከ~ ዐይቢ' ሂና'ም አበህ ሲን ሱ~ሊሰ' ጸ~ዓም ዲቦ'ህ መዐ ፉጎ'~ከ~ ዳምበ'~ኮ/ሐ~ጢያትኮ' / ኒ ኡሩሳ ቲያ' ኪን መዐ ፉጊ: ኡምማን ዳባንኮ' ባሰል፥ ካ~ዶ'፥ ኡምማን ጉል ፋና'ህ ኒ ማድዳራ' ኢይየ-ሱስ ኪሪስቶስህ አራሐ'ህ ኪብሪ'፥ ዲ~ባን፥ ሐይላ'~ከ~ ረ~ዳ ካይያ'ህ ታክኮይ፤ አመን" (ዩሁ~ዳ ሎይ 24 ከ~ 25)::

ዳምበ'/ሐ~ጢያት/ አባ ቲያ' አክየን ቲ~ ኡምቢ'ህ ሒግግ' ኪንኒ ያይፊሪሰም፤ ዳምበ'/ሐ~ጢያት/ ያ~ና'ም ሒግግ' ያይፊሪሲ~ኒ'ም ኪንኒ ጉል::

ኡሱ'ክ ዳምበ'/ሐ~ጢያት/ ያይጸ~ጸ' የህ ዮምቡልሐውም ታ~ጸጊ~ኒህ ኪቲን፤ ካይያ'ድ ለ~ ዳምቢ/ሐ~ጢያት/ ማያነ፤

ቶይ ካይያ'ድ/መዐ ፉጎ'ድ/ ማራ ቲያ' አክየን ቲ~ ኡምቢ'ህ ዳምበ'/ሐ~ጢያት ማ~ባ፤ ዳምበ'/ሐ~ጢያት/ አባ ቲያ' አክ የን ቲ~ ኡምቢ'ህ ካ~ ማብሊንና ካ~ለ'~ ማ~ጸጊንና::

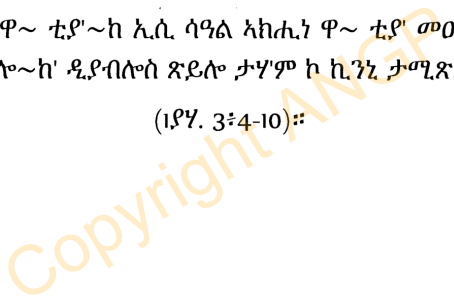
ሕንጊ ጸይሎ ቲ~ ሲን አይሲሒተ ዋዎይ። ቶይ ኡሱ'ክ(መዐ ፋጊ) ጋንናትቲ ባዕላ' ኪና'ም ባሊ'ህ ቶይ ጋንናት አባ ቲ~ ለ~ ጋንናትቲ ባዕላ' ኪንጊ።

ዲያብሎስ አጸጽጸይታ~ኮ' ዳምበ'/ሓ~ጢያት አባህ ኪንጊ ጉል፥ ዳምበ'/ሓ~ጢያት/ አባ ቲ~ (አ~ጸጊ'ህ ዳምበ'/ሓ~ጢያት/ አባ'ክ ማራ ቲ~ ወይለ' ለ~ ኒስሲሒተ'ህ የንጎ~ሰሐ ኢሲ ዳምበ'/ሓ~ጢያት/ ሓቦ' ጉረ ዋ~ ቲ~) ዲያብሎስኮ ኪንጊ። መዐ ፋጊህ ባጺ ለ~ ዲያብሎስ ሲራሕ ያይፋራሶ' የህ ኪንጊ የመ~ተም፤።

መዐ ፋጎ'~ኮ የ~ቦከ ቲያ' አክየን ቲ~ ካ~ ዳሪ/መዐ ፋጊህ ዳሪ/ ካይያ'ድ ማራህ ኪንጊ ጉል ዳምበ'/ሓ~ጢያት/ ማ~ባ፤ መዐ ፋጎ'~ኮ የ~ቦከም ሂጽጽ'ህ ለ~ ዳምበ'/ሓ~ጢያት/ አቦ' አካ'ህ ማታክክ።።

ጋንናት አባ ዋ~ ቲያ'~ኮ ኢሲ ሳዓል አክሒን ዋ~ ቲያ' መዐ ፋጎ'~ኮ ማኪ፤ መዐ ፋጊህ ጸይሎ~ኮ' ዲያብሎስ ጽይሎ ታሃም ኮ ኪንጊ ታሚጽጺገም።

(1ያሃ. 3፥4-10)።

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, plaques, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coracao do Homem" é obtido em mais de 538 linguas e dialectos falados em todo o mundo, a saber: (Africa, Asia, America do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangelique, des livres et des traites en plus de 538 langues, ecrivez a:

Para obter gratufamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 lnguas diferentes escreva para:

E-MAIL: info@angp-hb.co.za
info@angp.co.za

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

A Gospel Literature Mission financed by donations
Une Mission de litterature evangelique financee de dons
Missao de literatura Evangelica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)